

ἈΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ἈΠΟΡΕΙΤΙΚὸν
ΠΕΡΙΟΔΙΚὸν

65
66

ἈΘΩΝΙΚΗ
ΨΥΧΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Διανέμεται ὡς εὐλογία ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὑόρου

Γίνονται δεκταὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ

Ἑπεύθυνος: Μοναχὸς Θεόκλητος Διονυσιάτης, Καρυαὶ - Ἁγ. Ὑόρος

Ἐπιστολαί: Μοναχὸς Γερβάσιος Ἱ. Μ. Ξενοφώντος, Δάφνη - Ἁγ. Ὑόρος

Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου: Σωτήριος Λασκαρίδης
Βαλαωρίτου 14, Θεσσαλονίκη, τηλέφ. 536.910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οἱ δύο μέγιστες ἑορτὲς τοῦ Αὐγούστου	1
Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς	2
Τὸ βιβλίον «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος»	6
Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης	9
Ἅγιον Ὑόρος καὶ Βατικανὸν	12
Ἀνάγκη Ὁρθοδόξου ἡθους	16
Τὸ Ἅγιον Ὑόρος καὶ τὸ «Ἅγιον Ὑόρος»	19
Ἱεροτελεστικὲς Μοναστικὲς Ἀκολουθίαι	24
Γιὰ νὰ λάμψουν τὰ Μετέωρα	27
Βιβλιοκρισίαι	29
Ἀθωνικὰ Σχόλια καὶ Κρίσεις	32

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 65 - 66 ΙΟΥΝΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1979

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ *

ΕΝΑ ΣΟΥ δείξης
ἐμφανῶς, τὴν ἀ-
πόρητον δευτέ-
ραν κατάβασιν, ὅ-
πως ὁ Ὑψιστος,
Θεὸς ὀφθήσῃ ἐ-
στῶς ἐν μέσῳ θε-
ῶν, τοῖς Ἀποστό-

λοις ἐν Θαβώρ, Μωσεῖ σὺν Ἡλίᾳ
τε, ἀρρήτως ἐλαμψας· διὸ πάντες σε
Χριστὲ μεγαλύνομεν.

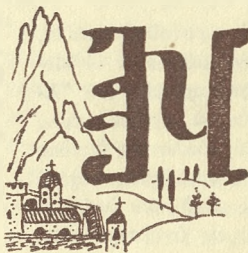
Δευτέ μοι πείθεσθε λαοί, ἀναβά-
ντες εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἅγιον, τὸ ἐπου-
ράνιον, ἀλλῶς στῶμεν ἐν πόλει ζῶν-
τος Θεοῦ· καὶ ἐποπτεύσωμεν νοῦ,
Θεότητα αὐλοῦ, Πατρὸς καὶ Πνεύ-
ματος, ἐν Υἱῷ μονογενεῖ ἀπαστρέ-
πτουσαν.

Ἐθελξας πόθῳ με Χριστέ, καὶ
ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι· ἀλλὰ
κατάφλεξον, πυρὶ αὐλῷ, τὰς ἀμαρ-
τίας μου, καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν
σοί, τρυφῆς καταξίωσον, ἵνα τὰς
δύο σκιρτῶν, μεγαλύνῳ ἀγαθὴ πα-
ρουσίας σου.

Σύντρομοι καινῇ φωτοχυσία, ἀ-
θρόως οἱ Μαθηταὶ ἐλλαμφθέντες,
πρὸς ἀλλήλους ἐώρων, καὶ πρηνεῖς
εἰς γῆν καταπεσόντες, σοὶ τῷ Δε-
σπότη, τῶν ἀπάντων προσεκύνησαν.

Ἀπὸ τὴν Ὑμνολογίαν τῆς Θείας Μετα-
μορφώσεως.

Η ΚΟΙΜΗΣΗ *

ΕΝΙΚΗΝΤΑΙ
τῆς φύσεως οἱ ὄ-
ροι, ἐν σοὶ Παρθέ-
νε ἀχραντε· παρ-
θενεὺει γὰρ τό-
κος, καὶ ζῶην
προμνηστεύετα
θάνατος. Ἡ με-

τὰ τόκον Παρθένος, καὶ μετὰ θάνα-
τον ζῶσα, σώσεις ἀεὶ, Θεόκε τὴν
κληρονομίαν σου.

Ἐξίσταντο Ἀγγέλων αἱ δυνά-
μεις, ἐν τῇ Σιών σκοπούμεναι, τὸν
οἰκεῖον Δεσπότην, γυναικείαν ψυχὴν
χειριζόμενον· τῇ γὰρ ἀχράντως τε-
κούσῃ, νίοπρεπῶς προσεφώνει· Δεῦ-
ρο Σεμνή, τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ συνδοξά-
σθητι.

Δεῦτε οἱ πιστοί, τῷ τάφῳ προσ-
έλθωμεν, τῆς Θεομήτορος, καὶ πε-
ριπτυσξόμεθα, καρδίας χεῖλη, ὄμμα-
τα, μέτωπα, εἰλικρινῶς προσάπτον-
τες· καὶ ἀρυσώμεθα, λαμάτων, ἀφθο-
να χαρίσματα, ἐκ πηγῆς ἀενάου
ἐλυστάνοντα.

Δέχου παρ' ἡμῶν, ὠδὴν τὴν ἐξό-
διον, Μῆτερ τοῦ ζῶντος Θεοῦ· καὶ
τῇ φωτοφόρῳ σου, καὶ θείᾳ ἐπισκί-
ασον χάριτι· τῷ Βασιλεῖ τὰ τρόπαια,
τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ, τὴν εἰρήνην,
ἄφεισιν τοῖς μέλλουσι, καὶ ψυχῶν
σωτηρίαν βραβεύουσαν.

Ἀπὸ τὴν Ὑμνολογίαν τῆς Κοιμήσεως τῆς
Θεοτόκου.

ΜΕΤΑΞΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ

Ο ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ έχει ιδιαίτερα δυνως χάριν, ως επίγειος παράδεισος της Θεοτόκου Μαρίας και συνδυάζει πλούτη και κάλλη πνευματικά και φυσικά άπραμιλλους ώραϊότη-
τας, άπροσίτους στοὺς κοϊκοὺς.

Κατὰ τὴν κατ' ἔτος ἐπικρατοῦσαν τάξιν, τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἵτοιμάσθησαν οἱ Μοναχοὶ νὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω. Οἱ ἱερεῖς ἡμφιεσμένοι τὰ ἱερατικά των, φέροντες ἱερὰς εἰκόνας καὶ ψάλλοντες ὕμνους καὶ ᾠδὰς, οἱ ἱεροδιάκονοι θυμιῶντες καὶ ἀκολουθοῦντες οἱ Μοναχοὶ μετὰ τῶν λαϊκῶν, ἀνερχόμεθα εἰς τὸ Ὄρος εἰς ἀνάμνησιν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἰς τὸ Ὄρος Θαβῶρ, ὅπου «τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς».

Ἰπὸ τὴν κατοχὴν ἀγίων συναισθημάτων καὶ πνευματικῶν διαλογισμῶν, ἄλλοι μὲ τὴν προσευχὴν ἐν τῇ καρδίᾳ ἐπορευόμεθα ἀναβαίνοντες, ὅλοι ὅσοι «δόξης ἐφιέμεθα, ὀλικῶς τῆς ἐνθέου», διὰ νὰ δοξολογήσωμεν τὸν Χριστόν, ποὺ μὲ τὸ πῦρ τῆς θεότητός Του ἀνεμόρφωσε τὴν φύσιν μας εἰς τὴν πρῶν ἄφθαρτον κατάστασιν καὶ μακαριότητα.

Μετάρσοι, λοιπόν, ἀνερχόμεθα εἰς τὸ Ὄρος, ὡς εἰς τὸ Θαβῶρ, διὰ νὰ συμμετάσωμεν, μαζὺ μὲ τοὺς προφήτας Μωϋσῆν καὶ Ἡλίαν καὶ τοὺς τρεῖς προκρίτους Μαθητάς, τῆς ἀπροσίτου θεϊκῆς ἐλλάμπσεως καὶ νὰ προσλάβωμεν φῶς ἐκ τοῦ θείου φωτός, ἀφοῦ προηγουμένως «διακόψωμεν τὸ νέφος τοῦ γαστρῶδους σαρκίους».

Μετὰ μίαν σχεδὸν ὥραν, ψάλλοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν, ἐφθάσαμεν ἀκόπως εἰς τὴν ἱερὰν κορυφὴν, ὅπου ὁ ναῖσκος τῆς θείας Μεταμορφώσεως, ποὺ ἔφερον ἔντονα τὰ ἱερὰ κεραυνοπλήκτου οἰκοδομήματος. Ἦτο ὡ-

ρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἥλιος εἶχε δύσει, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῶν 2.000 μ. ἐδεχόμεθα ἀκόμῃ τὰς χρυσαῖς ἀκτίνας του. Καὶ ἐνεθυμήθην τὸ τροπάριον τῆς Μεταμορφώσεως: «Ἡλιος μὲν τὴν γῆν, φαιδρύνων αὖθις δύνει· Χριστὸς δὲ μετὰ δόξης, ἀστράψας ἐν τῷ Ὄρει, τὸν κόσμον κατεφώτισεν». Καὶ δυνως, δύνοντας τοῦ φυσικοῦ ἡλίου, ἡμεῖς μὲ πόθον καρδίας καὶ χαρὰν, μέσα εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγίας αὐτῆς νυκτός, ὡς ἀφιλοθεάμενος τῶν ὑπὲρ νοῦν καὶ φιλήκοισι», ἀνήλθομεν εἰς τὸ θεῖον Ὄρος, διὰ νὰ ἐποπτεύσωμεν μυστικῶς τὸν Χριστὸν ποὺ ἀστράπτει μὲ θεϊκὰς ἀκτίνας καὶ νὰ ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τοῦ Πατρὸς, μαρτυροῦσαν τὸν Υἱὸν ὡς ἀγαπητόν, ποὺ ἐθέωσε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Ὅπως ἐβλεπα μέσα στὸ θάμβος τῆς ἐσπέρας ἀπὸ τὸ ὕψος ὅπου εὐρισκόμεθα, ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν χερσόνησον τοῦ Ἄθω, ἀνεπόλησα τὴν περιγραφὴν ἐνὸς λογίου τοῦ 14ου αἰῶνος: «Ἐκτός ἀπὸ τὰς ἄλλας χάριτας ποὺ ἔχει τὸ Ὄρος τοῦ Ἄθω, εἶναι ἀξίον θαυμασμοῦ νομίζω, διότι ἔχει καὶ εὐκραεῖς ἀέρας καὶ ὠραϊζεται μὲ ποικίλα ἄνθη καὶ κλωρίδα, ὥστε νὰ προσφέρῃ πολλὴν εὐχαρίστησιν καὶ τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἀκοῆς εἰς τοὺς οἰκιστὰς του.

Πανταχοῦ διαχέεται ἡ εὐδία καὶ ἡ ὁμορφία τῶν ἀνθέων μέσα εἰς τὸ καθαρὸν ἡλιακὸν φῶς. Ἐκεῖ δὲ πολύμορφα καὶ πλούσια δένδρα, ἄλοη καὶ λειμῶνες σὲ ποικιλίαν, ποὺ ἐδημιούργησαν οἱ Μοναχοί. Παντοῦ ἀκούεται ὁ ἦχος διαφόρων ὠδικῶν πτηνῶν. Σμήνη δὲ ἀπὸ μέλισσες περιτρέχουν στὰ ἄνθη καὶ βομβοῦν ἡρέμως τὸν ἀέρα. Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὑφαίνεται ἕνας τερπνὸς πέπλος καὶ παράδοξος ἀπὸ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἐποχὴν ἡ ἴδια παρέχεται εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀγαλλίασις.

Ἡ ἀγαλλίασις αὐτὴ, συνεχίζει, ἐπτείνεται, ὅταν μέσα ἀπὸ τὸ ἄλσος καὶ τὰ φυτὰ ἀκού-

σθῆ κατά τὸν ὄρθρον ἢ εὐλαλος μουσική τῆς ἀηδόνας, ἢ ὁποῖα συμπάλλει καὶ συνυμνεῖ τὸν Κύριον μὲ τοὺς ἐκεῖ μονάζοντας. Διότι ἔχει καὶ ἡ ἀηδὼν ἐπὶ τοῦ στήθους κάποια ἔνθεον κιθάρα, ἓνα ἔμφυτον ψαλτήριον καὶ μουσικὴν ἁρμονίαν, διὰ τῆς ὁποίας τέρπει τοὺς ἀκούοντας.

Ὁλος ὁ κῶρος ποτίζεται χορταστικά ἀπὸ τὰ νερὰ αὐτοφυῶν πηγῶν καὶ σκηματίζονται πληθὸς ἀπὸ ρύακες, ποὺ τρέχουν σιωπηλά, ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τοὺς ἐκεῖ μοναστάς, οἱ ὁποῖοι διέρχονται ἀθόρυβον βίον καὶ μὲ πολλὴν ἡσυχίαν ἀναπέμπουν πρὸς τὸν Θεὸν τὰς προσευχὰς των. Διότι ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ἡσυχαστικός καὶ κατάλληλος δι' ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ βιώσουν τὴν οὐράνιον πολιτείαν τοῦ μοναχισμοῦ καὶ παρέχει ὅλα τὰ μέσα διατροφῆς ἄφθονα ὅλον τὸν χρόνον. Ὁ Ἄθως ἔχει καὶ τὴν χάριν νὰ στεφανοῦται ὑπὸ τῆς θαλάσσης κυκλικῶς ὡσὰν νῆσος ἢ ὁποῖα ἐνοῦται διὰ τῆς ἠπείρου μὲ ἓνα μικρὸν ἰσθμόν...».

... Κατὰ τὸ βυζαντινὸν τυπικὸν ἤρχισεν ἡ ἀγρυπνία. Ἐπειδὴ ὁ ἱερὸς ναὸς δὲν χωροῦσε περισσοτέρους τῶν εἴκοσιν ἑορταστῶν, ἄρκετοὶ μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ παρηκολούθουν προσευχόμενοι ἀπ' ἔξω, ὅπου ἀναψαν φωτιά ὀπως προεβλέπετο διὰ τὸ νυκτερινὸν ψῦχος.

Ἐσκηματίσθησαν ἐκατέρωθεν οἱ χοροὶ τῶν ἱεροψαλτῶν ἀπὸ Μοναχοῦς, ὁ ναὸς ἐφωταγωγήθη μὲ ἄφθονα κεριά, ὁ ἱερεὺς ἐθυμίασε καί, μετὰ τὸ: «Δόξα τῇ ἀγίᾳ καὶ Ὁμοουσίῳ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι...», ἀπηγγέλη ὁ Προομιμακὸς σὲ ἀτμόσφαιραν εὐλαβοῦς σιγῆς. Μετὰ δὲ τὸν στίχον «Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εἰς εὐκαιρον· δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν», ἐδόνηθη ὁ ἱερὸς ναῖσκος ἀπὸ τὰ «Ἀνοιξαντάρια», ψαλλόμενα μὲ ἄρρευσιπὼν ὕψος, χοροδιακά, ἀργὰ καὶ μελωδικά. Ἐτμηκολούθησαν τὰ γλυκύτατα «Κεκραγάρια» καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ θεολογικώτατα Ἰδιόμελα.

Τί μυσταγωγία ἦτο αὐτή; Τί ἦτο ἐκεῖνο ποὺ μεταποιοῦσε καὶ καρδίας καὶ φρένας, ὥστε αἱ ψυχὰ νὰ δέχωνται «ἐν αἰσθήσει» πολλὰ τὰ θεόπνευστα λόγια τῶν ψαλμῶν καὶ τῆς ὕμνολογίας; Ἦτο ἡ χάρις τῆς ἡμέρας ἢ ὁ Κύριος ἡμεῖς τὸν κόπον τῆς ὀρειθασίας; Ἦσαν οἱ νόες καὶ αἱ ψυχὰ παρεσκευασμέναι ἐντιωτέρα, ὥστε κάθε λέξις, κάθε νόημα νὰ ἀγγίζονται γλυκὺς νυγμοὺς εἰς τὴν καρδίαν,

περὸν εἰς τὸν νοῦν πρὸς θεολογίαν, φλῆξ θερμαίνουσα τὴν ψυχὴν, φῶς φωτίζον πρὸς γνῶσιν τοῦ μεταμορφωθέντος Ἰησοῦ;

Πόσες φορὲς οἱ Μοναχοὶ δὲν ἤκουσαν ἢ δὲν ἀνέγνωσαν τὸν Προομιμακόν; Διὰ τί — ὅπως μοῦ ἔλεγαν ἀργότερα — ἐνόμισαν, ὅτι διὰ πρώτην φοράν τὸν ἤκουον καὶ τώρα ἀνεκάλυπταν τὸ ἀνεκκάλητον βάθος τῶν θεολογικῶν νοημάτων καὶ τὴν ἄρρητον πνευματικὴν γλυκύτητα τοῦ θειοτάτου τούτου Ψαλμοῦ; Καὶ τὰ Ἰδιόμελα τῆς Μεταμορφώσεως πόσα χρόνια καὶ τὰ ἔψαλλαν καὶ τὰ ἤκουαν; Ἐν τούτοις διὰ πρώτην φοράν τὰ ἠσθάνθησαν τόσον ἔντονα καὶ τὸ θεολογικὸν των ἀσύλληπτον περιεχόμενον τοὺς συνεκλόνησε τόσον. Ὅπως δὲ μοῦ ἐξεμυστηρεύθησαν δύο Μοναχοί, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν των εἶχαν δεχθῆ εἰς τὰς ψυχὰς των τοιαύτην ἐνέργειαν χάριτος, ὥστε νὰ κατανοοῦν πληρῶς τὴν φράσιν τοῦ Μ. Βασιλεοῦ ἀφόρητον κέντρον.

Πράγματι, ἡ Μεταμόρφωσις, ὅπως ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Πεντηκοστή, ὑπερτεροῦν τῶν ἄλλων Δεσποτικῶν ἑορτῶν. Δὲν ἀποτελοῦν προοίμια, ἐλπίδας, ὑποσχέσεις, ἀλλὰ τὸ τέλος αὐτῶν, τὴν ἔκθασιν καὶ ἐκπλήρωσιν ἢ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας καὶ τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου βλέπομεν τὴν μεταμορφωθεῖσαν ἀνθρωπίνην φύσιν, τὸ μέτρον τῆς δόξης ποὺ ἀναμένει τοὺς παστοῦς, αὐτὸ δὲ συντελεσθὲν πλέον γεγονὸς ὅχι ὡς ὑπόσχεσιν μόνον, «ὅτι οἱ τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν διαπρέψαντες καὶ τῆς ἐνθέου δόξης ἀξιοθήσονται», ἀλλὰ καὶ ὡς μετοχὴν καὶ ὡς βίωσιν καὶ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι. Διότι ἀπὸ τοὺς θίους τῶν Ἁγίων ἐμάθαμεν, ὅτι τὸ ἄκτιστον φῶς τῆς Μεταμορφώσεως, πολλακίς τοὺς περιέλαμψε καὶ ἔκτοτε ἀφόρητον τοῦ πόθου τὸ κέντρον αὐτοῖς ἐγκατέλειπεν.

Ὁ μέγας Ἐσπερινὸς προέβαινε συμφώνως τῇ τάξει. Τὰ Ἰδιόμελα ἐδίδαν τὸν νόημα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Μεταμορφώσεως. Τὸ Θαθάριον Ὁρος ἐμμεῖτο τὸν οὐρανὸν καὶ νεφέλη ἐφηλοῦτο ὡς σκηνή, ἐνῶ ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος ἐμαρτύρει τὸν Υἱὸν ὡς ἀγαπῆτόν του. Οἱ κορυφαῖοι Μαθηταὶ βλέποντες τὰ θαυμαστά αὐτὰ πράγματα, ἐβεβαιοῦντο, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινός, οὕτως ὥστε διὰ τὸν ἴδιον σταυροῦμενον νὰ μὴ δειλιάσουν, ἀλλὰ νὰ ἐννοήσουν, ὅτι τὸ πάθος του εἶναι ἐκού-

σιον πρὸς σωτηρίαν καὶ θέσειν τοῦ ἀνθρωπί-
νου γένους. Ἦτο δὲ τόση ἡ θεϊκὴ ἀκτινοβο-
λία εἰς τὸ Ὅρος, ὥστε «ἔρριψαν ἑαυτοὺς ἐν
τῷ ἐδάφει τῆς γῆς, μὴ φέροντες ὄραν τὴν
ἀθάτον μορφήν». Καὶ ὅπως ἦτο μέσα εἰς
τὴν ἀκτινοβολίαν νεφέλην, ὁ Κύριος, συνομι-
λῶν μὲ τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἥλιον, — διὰ
νὰ δεῖξῃ ὅτι εἶναι Θεὸς ζώντων καὶ νεκρῶν
— «ἄγγελοι διηκόνουν φόβῳ καὶ τρόμῳ, οὐ-
ρανοὶ ἔφριζαν, γῆ ἐτρόμαξεν, ὄρωντες ἐπὶ
γῆς τῆς δόξης τὸν Κύριον».

Μετὰ τὸ Δοξαστικόν, τὸ ὁποῖον ἐψάλη μὲ «ἀ-
λαλαγμὸν» ψυχῆς καὶ πνεύματος, καὶ μετὰ
τὴν Εἴσοδον καὶ τὰ Προφητικὰ Ἀναγνώσμα-
τα, ἐψάλλησαν τὰ Ἰδιόμελα τῆς Λιτῆς μετὰ
τὸ κατανυκτικὸν ἀγιορειτικὸν «ὔφος». Οἱ κύκλω
Μοναχοί, ἐν βαθυτάτῃ συναισθήσει τῶν τε-
λουμένων καὶ ὡς νὰ ἐπέικον τὴν θέσιν τῶν
«προκρίτων Μαθητῶν» ἐνώπιον τῆς ἐνδόξου
Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἦσαν κυ-
ριολεκτικῶς ἀπορροφημένοι ἀπὸ τὰς ἀγγελι-
κὰς ὑμνωδίας, μὲ ἠλλοιωμένην τὴν ψυχὴν
καὶ τὸ πρόσωπον, ὡς «διακοινοῦντες» εἰς τὸ
μέγα τοῦτο μυστήριον.

Πράγματι, τί εἶναι νὰ σκέπεται κανεὶς,
μᾶλλον δὲ νὰ νοῆῃ καθαρῶ νοί «ἐν αἰσθήσει
ψυχῆς», ὅτι «τὸ προήλιον σέλας Χριστός, σω-
ματικῶς περιπολεῦν ἐπὶ τῆς γῆς», ἀπεκάλυ-
ψε «τοῦ ἀρχετύπου κάλλους τὴν εὐπρέπειαν,
καὶ ταύτην οὐκ ὀλόκληρον ἐπάνω εἰς τὸ Θα-
θῶριον Ὅρος, ὅπως ἀκριθῶς εἴμεθα καὶ ἡ-
μεῖς! Αὐτὰ, βεβαίως, εἶναι μεγάλα πράγμα-
τα καὶ μεγαλεῖα ἀνέκφραστα, τῶν ὁποίων κα-
τέστησε κοινωνοὺς ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς τῶν
ἀνθρώπων». Καὶ δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ
εἰς τὴν αἰωνιότητα ἐπαφύλασσει καὶ «μεῖζονα
τούτων». Διότι τώρα ἡ σαρκοφόρος φύσις τῶν
ἀνθρώπων δὲν «χωρεῖ», δὲν ἀντέχει εἰς πε-
ρισσοτέραν θεϊκὴν λαμπρότητα. Διὰ τοῦτο καὶ
ὁ Κύριος ἔδειξεν εἰς τοὺς Μαθητὰς τὴν ἐν
φωτὶ δόξαν του «οὐκ ὀλόκληρον», ἀλλὰ «κα-
θῶς ἠδύνατο» «φειδόμενος, μήπως σὺν τῇ
ὄρασει καὶ τὸ ζῆν ἀπολέσῃ». Πῶς λοιπὸν
οἱ Μοναχοί, ποῦ εἶναι στρατευμένοι εἰς ἕνα
ἀγῶνα, τοῦ ὁποῖου ἡ νικηφόρος ἔκβασις θὰ
τοὺς καταστήσῃ δεκτικούς αὐτοῦ τοῦ θείου
καὶ ἀκτίστου φωτός, νὰ μὴ εἶναι ἠλλοιωμένοι
τὴν «καλὴν ἀλλοίωσιν»;

Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν πανηγυρικὴν καὶ φαι-
δρᾶν πνευματικῶς ἀτμόσφαιραν, συνεχίσθη-
σαν αἱ ψαλμωδία «νῶν καὶ ψυχῶν ἀσπίλων»

πρὸς τὸν «μεταστοιχειώσαντα τὴν ἀμαυρωθεῖ-
σαν φύσιν τοῦ Ἀδὰμ εἰς τὴν θεϊκὴν δόξαν
τε καὶ λαμπρότητα». Καὶ μετὰ τὴν Λιτὴν καὶ
τὸν Ἑσπερινὸν ἤρριξε ὁ Ὅρθρος, ὅπου με-
τὰ τὰ Καθίσματα ἐψάλη ὁ Πολυέλειος μὲ ἄ-
φατον διθυραμβικὸν ρυθμὸν. Ὑστερα ἀνε-
γνώσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἐντὸς ὑπερ-
κοσμίου σιγῆς καὶ βαθυτάτης εὐλαβείας ἡ-
κούσαμεν τὴν πρόρρησιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
πρὸς τοὺς κορυφαίους Μαθητὰς του, ὅτι «εἰσὶ
τινὲς τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύ-
σονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει», ὅπου καὶ
ἐγένετο ἐπὶ τοῦ Ὅρους Θαθῶρι. Διότι «θα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ», οἱ ἅγιοι Πατέρες, ἐνόη-
σαν τὴν οἰκείωσιν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ὀν-
τως, ὅπως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς μυστικῶς μιμού-
μενοι τοὺς Ἀποστόλους, μετέχοντες νοητῶς
εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν δόξαν, ἐπιθυμούσαμε νὰ ἐ-
παναλάβωμε τὰ λόγια ποῦ εἶπεν ὁ Πέτρος·
«Ραββί, καλόν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι... μὴ
εἰδῶς ὃ λέγει». Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς μήπως ἐ-
γνωρίζαμεν, ὅτι ἐπιθυμούσαμεν ἀδύνατα πρά-
γματα;

Ἐβλεπα τοὺς Μοναχοὺς μὲ ἠγνισμένα τὰ
πρόσωπα — ἀπὸ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁ-
ποῖα «ρητορεύουσα γλῶσσα οὐ δύναται φθέγγ-
ξασθαι», — μέσα στὸ κατανυκτικὸν καὶ ὑπο-
βλητικὸν ἡμίφως τοῦ, μεταμορφωμένου καὶ
αὐτοῦ, ναυδρίου, σὲ κατάστασιν πνευματικῆς
εὐφροσύνης, ποῦ ἐκάριζαν τὰ νοήματα τῆς
μυστικῆς θεολογίας τῆς ὑμολογίας. Καὶ
ὁ Μοναχὸς Ν., ὅστις ἀπὸ τὴν ἔναρξιν
τῆς ἐορταστικῆς παννυχίδος Ἰστατο εἰς μίαν
γυνίαν μόλις φωτιζομένην, μὲ τὸ κομβοσκοί-
νιον τοῦ ἀσκητοῦ, ἐφαίνετο «πάσων τὰ ὑ-
μνούμενα». Χλωμὸς καὶ ἐξαϋλωμένος, μὲ πρό-
ωρα βαθουλωμένους τοὺς φωτεινοὺς ὀφθαλ-
μούς, συνήθως δακρυσιμένους, ἐνόμιζε κανεὶς,
ὅτι εἶχεν ἀποκολληθῆ ἀπὸ κάποιαν τοιογορα-
φίαν τῆς ἀσκητικῆς Κρητικῆς Σχολῆς. Πρά-
γματι, ὁ ἄνθρωπος εἶναι «θραχύ τι παρ' ἀγ-
γέλους ἡλαττωμένος, δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφα-
νωμένος».

Ἐψάλλησαν οἱ θεολογικώτατοι καὶ φωτω-
νυμκοὶ Κανόνες τῶν μεγάλων θεολόγων ἁγί-
ων Κοσμά καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, διὰ
τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται θεολογικῶς ἡ ση-
μασία τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου ἀπὸ
πάσης πλευρᾶς καὶ μοῦ ἐνεποίησε βαθεῖαν αἰ-
σθησὴν ἢ εὐκρίνεια τῆς ἀρθρώσεως τῶν ψαλ-

λομένων τροπαρίων από τους χορούς των Μοναχών, ώστε να μη μας διαφύγει ακόμη και το ελάχιστον νόημα, που ένυσσεν έρωτικώς τας καρδίας των ακούοντων.

“Ω, ή θεία Ύμνολογία της Έκκλησίας! Θα ήδυνάτο να όνομασθῆ ως έμμελής θεολογία ή δοξολογική θεολογία, που θέλγει και τιτρώσκει με γλυκερά βέλη τας καρδίας και μετewpίζει τους καθαρούς νόας εις άτέρμονας περιoχάς θεολογικών νοήσεων. Να είναι άληθές τάχα, ότι ό άνθρωπος πριν μάθη να όμιλη τραγουδοῦσε; Μήπως κάποτε ή ψαλμωδία είναι άνωτέρα της έν σιγή μυστικής έν τη καρδία προσευχής;

Πάντως ή Ύμνολογία που έγράφη από θεολόγους νόας, μετέχει και της άγαπητικής καύσεως της καρδίας των. Και μαζί με την εκ «γνώσεως» θεολογικήν σύλληψιν των άιθερίων νοημάτων, που άποκαλύπτει τό “Άγιον Πνεῦμα, συνυπάρχει και ή έρωτική έμπειρία των άσπίλων ψυχών. Δι’ αυτό, παρ’ όλον ότι ή έμμελής αυτή θεολογία είναι πνευματική έκφρασις της κοινής και καθολικής έμπειρίας του πληρώματος της Έκκλησίας, έν τούτοις δέν παύει να άποτελῆ προσωπικήν των ύμνολόγων Πατέρων σχέσηιν με τό άντικείμενον των ήμνων των. “Ετσι έκαστον τροπάριον άποτελεί άυτοτελῆ και μερικήν έμπειριάν του ύμνογράφου. «Βασιλευόντων πέφυκας, Βασιλεὺς ωραιότατος... δυνάστης μακάριος και φῶς οίκων άπρόσιτον...». Συνδυασμὸς δογματικής γνώσεως και πνευματικής έμπειρίας. Οὕτως, ό άγιος Πατήρ έρμηνεύει άφ’ ένδὸς την δογματικήν συνειδησιν της Έκκλησίας και άφ’ έτέρου τὸν τρόπον όράσεως επί τὸν μεταμορφωθέντα Χριστόν, τὸν όποῖον βλέπει ως «βασιλέα ωραιότατον», ένῶ εις τό έπόμενον τροπάριον έξωτερικεύεται μόνον ό προσωπικὸς έρως του ποιητοῦ, όστις είναι και έρως όλοκληρου του Έκκλησίας πρὸς τὸν Χριστόν. «Έθελξας πόθη μου Χριστέ, και ήλθωσας τῷ θείῳ σου έρωτι· άλλα κατάφλεξον, πυρὶ άύλῳ (του Άγίου Πνεύματος) τὰς άμαρτίας μου, και έμπλησθῆναι της έν σοι τρυφῆς καταξίωσον, ίνα τὰς δύο σκιρτῶν, μεγαλύνῳ αγαθὲ παρουσίας σου»...

Άφοῦ και ήμεῖς είδαμε και παράδοξα και ήκούσαμε την φωνήν του Πατρός, μαρτυροῦντος ότι ό Λόγος είναι «εκμαγεῖον του άρχετύπου, είκων άπαράλλακτος του “Οντος, εκίνησης σφραγίς» και άνυμνήσαμε τὸν Χρι-

στόν, όπου ως Θεὸς «ῶφθη έστὼς έν μέσω Θεῶν», έψάλλαμεν έν άλαλαγμῷ την ένάτην ὠδήν της Θεοτόκου «σύντρομοι καινή φωτοχυσία έλλαμφθέντες» από την χάριν της.

Μετὰ τό Έξαποστειλάριον, «Φῶς άναλλοίωτων Λόγε...», τό όποῖον έψαλλεν όλον τό πλήρωμα μελωδικῶς και εις άρρενωπὸν τόνον, έσεισθή κυριολεκτικῶς τό κεραυνόπληκτον ναῦδριον από τους Αἴνους, διὰ των όποίων συνεκαλεῖτο από την «έκκλησίαν όσίων» όλόκληρος ή κτίσις, «πᾶσα πνοή» να αίνεση τὸν Κύριον. Και ύστερα από τὰ «Προσόμοια» και τό Δοξαστικόν, που έψάλλησαν με μεθεξιν ψυχῆς, ή Δοξολογία και άμέσως, «Εὐλογημένη ή Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Άγίου Πνεύματος».

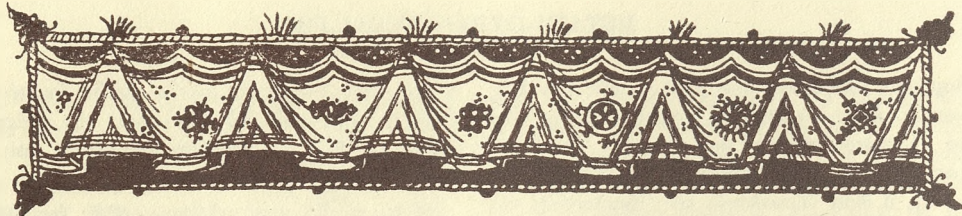
Οὕτω, λοιπόν, εισήλθομεν από της περιoχῆς της μυστηριώδους προσευχής και της έν άγάπη ψαλμωδίας εις τὸν κῶρον της καθ’ αὐτό μυστηριακῆς λατρείας, εις την θείαν Λειτουργίαν, τό υπερφυσέστατον Μυστήριον.

“Άλλο, βεβαίως, προσευχαι και ψαλμωδία και αἶνοι πρὸς Κύριον και άλλο κοινωνία του τεθειμένου Αἵματος και Σώματος του Κυρίου Ιησοῦ μετὰ καθαρῶ συνειδότος. Άγωγοὶ χάριτος και ένώσεως με τὸν Θεὸν υπάρχουν πολλοί. «Έγνώρισας μὸν οδοὺς ζωῆς» ψάλλει ό προφητάναξ. “Η θειοτάτη προσευχή και τὰ δάκρυα, δέν ενεργοῦνται ειμή διὰ του Άγίου Πνεύματος, όπως βλέπομεν εις τὰς έν Πνεύματι έμπειρίας των Άγίων. “Αλλά ή θεία Κοινωνία είναι μετοχή αὐτοῦ τούτου του Θεανθρώπου, διὰ την κατάκτησιν του ‘Οποῖου γίνονται δι’ Άγίου Πνεύματος όλα τ’ άλλα.

Κάποιος άγιος έλεγεν· «Είμαι τραυματισμένος εις την καρδίαν. ‘Ο πόθος Σου με διέλυσε, ή άγάπη Σου με ήλλοίωσε, Δέσποτα. Είμαι δέσμιος από τὸν έρωτά Σου. Θέλω να χορτάσω από τὰς σάρκας Σου και να κορεσθῶ από τό ζωοποιδὸν και θεοποιδὸν Σῶμα Σου. Θέλω να άπολαύσω των αγαθῶν και να καταρυσήσω της θεότητός Σου».

“Η Θεία Λειτουργία έτελέσθη μέσα σὲ θαθεϊαν άισθησιν μυστηρίου, όπου «έσίγα πᾶσα σὰρξ βροτεία», και μετέχομεν πάντες «Ξενίας Δεσποτικῆς και άθανάτου Τραπέζης»...

Άπό τό βιβλίον «‘Η θεολογία της νοεῆς προσευχής» του Μον. Θεοκλήτου Διονυσιάτου.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ.,

«Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ»

ἮΝ ἀναίμακτον θυσιαν προσφέρομεν εἰς τὸν Θεὸν ἱλαστικῶς καὶ εὐχαριστιακῶς. Τὸν παρακαλοῦμεν νὰ γίνῃ ἕλεως διὰ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ τὸν εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν σωτηριώδη ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίαν του, ὑπὲρ «πάντων», ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν, τῶν φανερῶν καὶ ἀφανῶν ἐνεργειῶν, τῶν εἰς ἡμᾶς γεγενημένων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ «πάντων» ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων Προπατέρων, Παιτέρων, Παιριάρχων, Προφητῶν, . . . καὶ παντὸς πνεύματος δικαίου ἐν πίστει τετελειωμένου».

Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἁγιοτέραν σιγμὴν τῆς Θείας Λειτουργίας, διὰν ὀλοκλήρως ἔχει ἀναφερθῆ εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰν ὁλος ὁ Θεὸς ἔχη προσφερθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν καὶ ὑπὲρ τῶν ἁγίων ἀνθρώπων, πῶς μᾶς ἐχάρισεν ὡς πολυτιμότητα καὶ ἀνεκτίμητα δῶρα ἢ ἀγάπη Του.

Καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος εἶναι ἀσφαλῶς ἕνα τέτοιο δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρώπινην τοῦ αἵωνος μας, διὰ τὸ ὁποῖον «εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ».

Ἀντιλαμβανόμεθα τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ὡς μίαν εὐχαριστίαν προσφερομένην ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ὄρους πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὸν γλυκύτατον, πραῖτατον, συμπαθέστατον, φιλανθρωπώτατον, ταπεινότατον ἅγιον Νεκτάριον, διὰ χειρὸς τοῦ σεβαστοῦ π. Θεοκλήτου Διονυσίου.

Ἀντιλαμβανόμεθα ἐπίσης τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ὡς εὐχαριστίαν πρὸς τὸν ἅγιον

Νεκτάριον, διότι διὰ τῆς ἀγάπης του προαιρέσεως καὶ τῶν πνευματικῶν του παλαιομάτων ἠδυνήθη νὰ δεχθῆ καὶ νὰ αὐξήσῃ τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γίνῃ δι' ὄλους μας δῶρον Θεοῦ καὶ σημεῖον τῆς ἀγάπης Του.

Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τὸν ὁσιολογιώτατον Γέροντα Θεόκλητον, διότι εἰς τοὺς παλαιούς του κόπους προσέθεσε νέον κόπον ὑπὲρ τῆς δόξης τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ.

Διὰ κάθε ἀγωνιζόμενον ὀρθόδοξον χριστιανὸν ὁ ἅγιος Νεκτάριος εἶναι χειραγωγὸς καὶ σύμμαχος. Δεικνύει τὴν ὁδὸν πῶς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ συμπαρίσται διὰ τῶν ἁγίων του εὐχῶν πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους ἐν μέσῳ πειρασμῶν καὶ δοκιμασιῶν.

Διὰ κάθε πορευόμενον ἄνθρωπον εἶναι παράκλησις καὶ παρηγορία, καὶ διὰ πολλοὺς θεραπεία.

Διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς μας κανῶν Ἀρχιερωσύνης, Ἱερωσύνης καὶ ποιμαντικῆς ἐπιστήμης.

Διὰ τοὺς Μοναχοὺς ὑπόδειγμα ταπεινόφρονος καὶ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ θεωρίᾳ Θεοῦ ζωῆς.

Διὰ τοὺς παιδαγωγούς, ἱεροκήρυκας καὶ διδασκάλους ὀδηγὸς εἰς τὴν ὀρθὴν παιδαγωγίαν καὶ εὐαγγελισμόν τοῦ λαοῦ μας.

Δι' ὄλους τοὺς χριστιανοὺς φῶς, χαρὰ καὶ εὐλογία πνευματικῆ.

Ὅταν ἔρχεται κανεὶς εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου δὲν δυσκολεύεται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ

σημεῖα τοῦ τὸν ἀναδεικνύουν ὄχι ἀπλῶς ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἁγίου, ὡς γνωστόν, ἐπὶ τὴν ἐπίδρασιν ξένων ρευμάτων παρεθεωρεῖτο ὁ μοναχισμὸς καὶ ἡ νηπτική θεολογία.

Ὁ Ἅγιος πρακτικῶς καὶ θεωρητικῶς ἐστράφη πρὸς τὴν ἡγιασμένην μοναχικὴν καὶ νηπτικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς ἀγιορείτην μοναχὸν τονίζει μὲ πολλὴν ταπεινῶσιν διὸ ἄσκητις εἶναι ὑπέρτερος τοῦ Ἀρχιερέως. Καὶ ἐξηγεῖ τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς αὐτῆς: «Ἡμεῖς, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, συνασθηθῶμεν ἔχοντες τῆς ἡμετέρας ἀναξίωτος καὶ γυμνότητος, οὐδὲ τοιμῶμεν κἄν νὰ συγκρίνωμεν ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐλάχιστον τῶν μοναχῶν, τὸν ἐν τῇ ἀσκήσει καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ ζῶντα. Διαβεβαίω δὲ ὑμᾶς διὸ κατ' ἐκάστην μακαρίζω τοὺς ἀπεριωθέντας τῷ Θεῷ καὶ ἐν Ἀδιῷ ζῶντας καὶ κινουμένους καὶ ὄντας. Τί ἀληθῶς τῆς πολιτείας αὐτῆς τιμιώτερον; ἢ τί λαμπρότερον; αὕτη καλλιτεχεῖ τὴν εἰκόνα καὶ προσοδίδει αὐτῇ τὸ ἀρχεῖνον κάλλος, αὕτη εἰς μακαριότητα ἄγει, αὕτη σεμνύνει τὸν ἔργον, αὕτη κοσμεῖ τὸν κεκτημένον· αὕτη εἰς φιλοσοφίαν ἄγει, αὕτη μυστήρια ἀποκαλύπτει, αὕτη ἀληθείας διδάσκει, αὕτη ἐναυλον τῇ καρδίᾳ τὸν θεῖον λόγον ποιεῖ, αὕτη ἀσφαλῶς πρὸς τὸ ποθεινότατον τέλος ἄγει, αὕτη οὐρανοδόμου τὸν ἄνθρωπον καθιστᾷ, αὕτη μελωδίαν ἄπαντοιοῦ τὴν ἀναπνοὴν ἀπεργάζεται, αὕτη ἁρμονίαν τὸν βίον ἅπαντα ἀναδεικνύει, αὕτη τοῖς ἀγγέλοις συνάπτει, αὕτη θεοσκελον τὸν ἄνθρωπον ἐμφαίνει, αὕτη πρὸς τὸ θεῖον ἀνάγει, αὕτη τὸ θεῖον προσοικειοῦται» (Τίτου Ματθαίου, Ὁ Ὅσιος Νεκτάριος Κεφαλᾶς, Ἀθήναι 1955, σελ. 261).

Ἐξ ἄλλων κειμένων του φαίνεται ἡ μυστικὴ ἐμπειρία τοῦ θείου ἔρωτος καὶ τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ μνήμης τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἐφλεγε τὴν καρδίαν του:

Λόγε Θεοῦ Ἰησοῦ μου ὡς μοι γλυκὺ τὸ (ὄνομα Σου

πυκνὸν ἐμῆς διανοίας μελέτημα τρυφήμα τε, δοξολογίαν προσδέχου ἀπὸ καρδίας φιλοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης σου Λόγε τῆς ἀκορέστου (τρωθείσης).

Λόγε Θεοῦ Ἰησοῦ μου, φωτολαμπῆς πέλεις (μνήμη, ἀκόρεστος εὐφροσύνη, ἡ ἄφατος χαρμωσύνη, καὶ ἀγαλλίματα θεῖον καρδίας Σὲ λατρευούσης), Σὲ Λόγε ἐπιποθοῦσης καὶ ἀπολαύειν ζητούσης. (Τριαδικόν, Ἀθήναι 1909, σελ. 198).

Χαρακτηριστικὴ ἐπίσης εἶναι ἡ παραίνεσις του πρὸς μοναχὴν τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος: «Πρέπει ὅμως νὰ γνωρίσης, διὸ πιαίεις καὶ οὐ ὀλίγον, διότι ἀποπλανᾶσαι ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς καὶ ἀφρίεις τὴν εὐχὴν καὶ εὐρίσκεσαι ἀπεριφροσύνησι τῇ καρδίᾳ. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ, λέγε ἀδιαλείπτως τὴν εὐχὴν καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς τοὺς λογισμοὺς σου νὰ σὲ κυριεύσωσι...» (Τίτου Ματθαίου, ἔνθ' ἄνωι. σελ. 211).

Ἡ ἀνθησις τοῦ μοναχισμοῦ, ἡ ὁποία παραιθεῖται εἰς τὰς ἡμέρας μας ἀφείλεται ἀναμφιβόλως καὶ εἰς τὸ πρωτοποριακόν, εἰς τὸν τομέα αὐτόν, ἔργον τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου.

Ἐτερον σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἅγιος ὑπερέβη τὴν ἐποχὴν του καὶ ἠκολούθησε τὴν πατερικὴν γραμμὴν ὑπῆρξεν ἡ θεολογικὴ θεμελίωσις τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου. Εἰς τὸ ποιμαντικόν ἔργον τοῦ Ἁγίου ἐνατάσσομεν καὶ τὸ κηρυκτικόν του ἔργον. Τὸ ποιμαντικόν ἔργον, ὁ Ἅγιος δὲν ἐβλεπεν ἡθικιστικῶς, ἀλλὰ θεολογικῶς, δηλαδὴ ὀργανικῶς συνδεδεμένον πρὸς τὴν Ἐκκλησιολογίαν, τὴν Δογματικὴν καὶ Λειτουργικὴν παράδοσιν καὶ ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ ἐγχειρίδιον ἐπὶ παραδείγματι τῆς Ποιμαντικῆς, τὸ ὁποῖον συνέγραψεν ὁ ἅγιος, προτάσσει κεφάλαια ἐκκλησιολογικά, ἀπαραίτητα διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκκλησιολογικὴν θεμελίωσιν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου.

Μεταξὺ αὐτῶν ἀρκείας σελίδας ἀφιερώνει διὰ τὴν ἀναίρεσιν τῆς παπικῆς ἐκ-

κλησιολογίαν δίδων τὴν ὀρθὴν ἐρμηνεύειαν τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Ἀποστολὸν Πέτρον: «Σὺ εἰ Πειρὸς, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν...». Παραθέτω χαρακτηριστικὴν περικοπήν ἐκ τοῦ κειμένου αὐτοῦ: «Διὰ τῆς επαγγελίας (ὡς ὅπου σοὶ τὰς κλείς τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν)», ἐπηγγέλλετο ὅτι ἔμελλε νὰ δώσῃ αὐτῷ τὴν οὐράνιον βασιλείαν, καὶ ἤθελεν καταστήσει αὐτὸν συγχρόνως ὄργανον τῆς σωτηρίας ἀναδεικνύων αὐτὸν Ἀποστολὸν καὶ μυσταγωγὸν τῶν ἑαυτοῦ μιστηρίων πρὸς σωτηρίαν τῶν ὁμολογούντων τὴν αὐτὴν πίστιν ἦσαν δὲ αἱ κλείς οὐχὶ σύμβολον ἐξουσίας δικτατορικῆς, ὡς ἀποφαίνονται οἱ Ἀντικατολικοί θεολόγοι, ἀλλὰ χάριτος καὶ δυνάμεως πνευματικῆς πρὸς σωτηρίαν τῶν ὁμολογούντων τὸν Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Τὴν ἐξουσίαν τοῦ εἰσάγειν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ὁ Ἰησοῦς ἑαυτῷ ἐπεφυλάξαι· διὸ καὶ αὐτοῦ δεσμευθεὶς, ἵνα ἀνοίξῃ τὰς πύλας τῶν Οὐρανῶν καὶ οὐχὶ τοῦ Πέτρου, οὐδὲ τοῦ θεωρουμένου διαδόχου αὐτοῦ Πάπα Ρώμης· ἐὰν ἡ ἐξουσία ἐδόθη τῷ Πέτρῳ καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ δέον ἔστιν αὐτοὺς νὰ παρακαλῶμεν ἀφοῦ οὗτοι εἰσι πληροεξουσιοὶ αὐτοῦ ἀντιπροσώποι· ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐξωλίθησεν, οὐδὲ ἐξέπεσεν εἰς τοιαύτην ἀνθρωπολατρείαν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποδόμησε τὴν ἑαυτοῦ Ἐκκλησίαν οὐχὶ ἐπὶ τῷ Πέτρῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ πέτρᾳ τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστὸς». (Μάθημα Ποιμαντικῆς, Ἀθήναι 1898, σελ. 34 - 35).

Ὑπερμαχεῖ καὶ ἐδῶ ὁ Ἅγιος, ὅπως ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Πατέρες, τῆς Χριστοκεντρικῆς Ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀνθρωποκεντρικὴν παποκεντρικὴν ἀρχὴν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν.

Ἐν παραοιήματι τοῦ ἔργου τοῦτου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιμαντικὴ τῶν Πατέρων» παραθέτει πλείοστα πατερικὰ κείμενα περὶ τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, ὡς καὶ πολλοὺς σχετικoὺς πρὸς τὴν ποιμαντικὴν Ἱερὸς Κανόνας. Ἡ παράθεσις αὐτῆ ἀποκαλύπτει τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα τοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος ἤθελε τὴν ποιμαντικὴν ὄχι οὐ-

μανιστικὴν, ἀλλὰ θεμελιωμένην εἰς τὴν Πατερικὴν καὶ Κανονικὴν Παράδοσιν, δηλαδή εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Χριστόν, τὸ θέλημα τοῦ ὁποῖου ἐκφράζουν οἱ Πατέρες καὶ οἱ Κανόνες.

Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀποτελεῖ τὸν τελευταῖον εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων μετὰ τοὺς ἁγίους Νικόδημον Ἁγιορείτην, Κοσμάν τὸν Αἰτωλόν, Μακάριον Κορίνθου, Μάρκον Ἐφέσου τὸν Εὐγενικόν, Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν.

Ἦτο οκεῖνος ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ. Τὸν ἐξέλεξεν ὁ Κύριος διὰ νὰ ὁμιλήσῃ δι' αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας καὶ νὰ παρακάσῃ δι' αὐτοῦ τὴν καρδίαν τῆς Ἱεροσολήμ, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ (Ἦσ. μ' 2). Διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν. Νὰ στηρίξῃ τὴν πίστιν. Νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν πόθον πρὸς τὸν Θεόν. Νὰ ὑπομνήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Ὅπως πολλοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἔλαβε παρὰ Θεοῦ τὸ εἰδικὸν χάρισμα νὰ συνδυάσῃ νηπτικὴν ζωὴν με ἀποστολικὴν δράσιν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ σιάνις του ἐπίσης ἐναντι τῶν ἐιερροδόξων ὑπῆρξεν ἀποτελέσμα τῆς ὑγιοῦς πνευματικῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς του. Ὁρθὴ θεολογικὴ τοποθέτησις προϋποθέτει ὀρθὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ὁ Ἅγιος δὲν συμβιβάζει τὴν πίστιν. Σηλιτεῖει τὴν παπικὴν καὶ προεσιστανικὴν αἵρεσιν, ὅπως ὅλοι οἱ οἱ Ὁρθόδοξοι Ἅγιοι, ἐνῶ ἀγαπᾶ καὶ εἶναι συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἐιερροδόξους. Ὁμιλεῖ αὐστηρά, ἀλλὰ χωρὶς φανατισμόν, με ἀγάπην. Ἰδοὺ ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ σχετικὰ ἀποσπάσματά του: «Μεγάλως ἄρα ἤμαρτεν ὁ Μακαριώτατος Πάπας κηρύξας ἐαντὸν ἀλάθητον καὶ ἀναμάρτητον διότι ἀφῆρεσε τὸν ὡραϊώτατον κόσμον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν τιμιωτέραν ἀρετὴν τῆς Νύμφης τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τῆς ἀποστερηθροῦς ταύτης ὁ Πάπας ἐξεντελίξει καὶ ἀιμάξει τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν διότι ἀποστερεῖ αὐτῆς τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος τοῦ φωτίζοντος αὐτὴν καὶ ποδηγετοῦντος, ἦν μάλιστα αὐτὸς ὁ Χριστὸς

→ εἰς σ. 11

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΣΙΝΑΪΤΗΣ*

ΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ λόγο του ὁ σοφὸς στὰ θεῖα θεῖος Σιναΐτης πραγματεύεται «περὶ ἄοργησίας καὶ πραότητος». Ζώντας σὴν εὐρυχωρία τῆς «ὐπὲρ νοῦν εἰρήνης» ποῦ κα-

ρίζει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀφοῦ προηγουμένως πέρασε ὅλα τὰ στάδια τῆς ὀργῆς καὶ τῆς πραότητος, ὅπως ὄλοι οἱ Ἅγιοι, μπορούσε μὲ εὐκολία νὰ περιγράψει τὰ ιδιώματα τοῦ κακοῦ πάθους τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ καὶ τὶς γλυκύτατες ἐνέργειες τῆς ἀρετῆς τῆς πραότητος.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης συνδέει τὴ γένεση τῆς πραότητος μὲ τὸ πένθος τὸ πνευματικόν. Κατὰ τὴν ἀναλογία τοῦ πένθους γεννιέται ἡ πραότης. Καὶ ὅταν φθάσει νὰ θεραπευθεῖ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ θυμὸ καὶ τὴν ὀξύκολιαν μὲ τὸ πένθος καὶ τὴ μετάνοιαν, τότε δὲν αἰσθάνεται τὶς διάφορες προκλήσεις καὶ προσβολές. Ἄφοῦ ἡ πράοτης προήλθεν ἀπὸ τὴν ταπείνωση, ἡ ψυχὴ ὄχι μόνον δὲν ἐξεγείρεται ἐναντίον τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ καὶ φθάνει στὸ σημεῖο νὰ διψαίει τὶς ὑβρεῖς καὶ τὶς ταπεινώσεις. Γι' αὐτὸ καὶ περιγράφει ὁ μύστης τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ὡς ἐξῆς τὴν ἐνέργεια τῆς πραότητος: «Ἄοργησία εἶναι ἐπιθυμία ἀκρόεστη ταπεινώσεων, ὅπως στοὺς κενοδόξους εἶναι ἡ ἀπεραντὴ ἐπιθυμία γιὰ ἐπαίνους».

Ἡ ὑγίης ψυχὴ, ποῦ ἔφθασε σὴν ἀπάθεια ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνες καὶ ἀπὸ τὴ βοήθεια τῆς Χάρης δὲν αἰσθάνεται, ἐξ Ἰσου, οὔτε τὶς ὑβρεῖς οὔτε τὶς εὐφημίες. Παραμένει ἀνάσθητη. Κι' αὐτὴ ἡ ἀναισθησία φανερώνει τὴν ἐντονη εὐαισθησία τῆς ψυχῆς σὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Τῆς πραότητος πρέπει νὰ περάσει διάφορα στάδια. Ὁ συγγραφέας τῆς «Κλίμακος» διακρίνει τρία: Στὴν ἀρχή, ἐνῶ ἡ καρδιά ταρασσεται, τὰ χεῖλη σιωποῦν. Στὸ μέσον, κατασιγάζουν οἱ λογισμοὶ ἐνῶ ὑπάρχει ἐλαφρὰ ταραχὴ τῆς ψυχῆς. Καὶ στὸ τέλος, ὅπου εἶναι ἡ τελειότης, ὑπάρχει σταθερὴ γαλήνη ὅσο καὶ νὰ μαίνονται οἱ ἐμπαθεῖς ἄνεμοι τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς, ποῦ γεννιέται ἀπὸ διάφορα ἄλλα κατηγορημένα πάθη καὶ κυρίως ἀπὸ τὸν τύφο, θεραπεύεται, κατὰ τὸν ἅγιο πατέρα, μὲ τὶς διάφορες ταπεινώσεις καὶ μὲ διάκριση ἐξουδενώσεις στὸ κῶρο μιᾶς ἀδελφότητος. Καὶ ὁ ὀργίλος ἢ ὑπομένει τὶς καθαρτικὲς τοῦ πάθους θλίψεις καὶ σταδιακὰ ὕστερα ἀπὸ χρόνια μὲ προσευχὲς θεραπεύεται, συνεργούσης τῆς θείας Χάρης, ἢ μὴ ὑπομένων τὴν ταλαιπωρία καὶ τὸ «τσαλάκωμα» τοῦ ψυχικοῦ πάθους, ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴ συνοδεία ὠφελημένου, ὅτι ἀπεκαλύφθη τὸ κρυμμένο σὴν ψυχῇ σατανικὸ πάθος, ὁπότε θὰ προσπαθεῖ νὰ μὴ αἰτιάται ἄλλους γιὰ τὸν ἄλογο θυμὸ του.

Ὁ πολυπειρος γέροντας τοῦ Σινᾶ ἀναλύει ἀπὸ κάθε πλευρὰ τὴ φύση τῆς ὀργῆς καὶ τῆς πραότητος καὶ ἐξαντλεῖ μὲ παραδείγματα καὶ ὑποθέσεις τὸν λόγο του «περὶ ἄοργησίας καὶ πραότητος» σὲ 32 παραγράφους καὶ μὲ ἐκεῖνο τὸ χαριτωμένο ὄφος του, τὴν ἀποφθεγγματικότητά του καὶ τὰ ὠραῖα λογοπαίγνια ποῦ διανθίζουν τὴν «Κλίμακα». Δὲν ὑπάρχει φάση τῶν σὲ πώλωση αὐτῶν ἐνεργημάτων τῆς ψυχῆς, πραότης - θυμὸς ποῦ νὰ μὴ τὴν περιγράψει. Εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ δεῖ κανεὶς σὴν σὲ καθρέφτη στὸ λόγο αὐτὸ κάποιες κινήσεις τῆς ψυχῆς του.

Ὁ σοφὸς ἀρχιτέκτων τῆς πνευματικῆς Κλίμακος, ἀφοῦ τελειώνει τὶς λεπτότατες παρατηρήσεις του στὸ κεφάλαιο τῆς ἄοργησίας καὶ πραότητος, μεταφέρεται στὸ πάθος τῆς μνησικακίας. Ὁ περὶ μνησικακίας λόγος, ποῦ ἐξ-

αντλείται σὲ 17 παραγράφους, συνδέεται ἀπὸ τὸν θεόσοφο Ἰωάννη ὀργανικὰ μὲ τὸν προηγούμενο λόγο, γιατί θεωρεῖ τὴ μνησικακία σὰν γέννημα τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ.

Καὶ πάλι μὲ τὴν πυκνὴ σκέψη του καὶ τὸ ἀποφθεγματικὸ ὕφος του, μὲ τὸ διεισοδικὸ πνευματικὸ μάτι του καὶ τὴν φωτεινὴ διερεύνηση τῶν σκοτεινῶν χώρων τῆς ψυχῆς, ἀποκαλύπτει σὲ ὄλες τὶς φάσεις καὶ τὰ ποικίλα ἐνεργήματα τὸ πάθος τῆς μνησικακίας, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴ δύναμη νὰ νικᾷει καὶ αὐτοὺς τοὺς πνευματικοὺς ἄνδρας.

Ἄφου προηγουμένως δίνει τὸν ὄρισμό τῆς μνησικακίας ἀνάλογα μὲ τὰ ἐνεργήματά της, προχωρεῖ στὶς ἐναλλαγές ποὺ παρατηροῦνται μὲ ἄλλα πάθη, δηλαδὴ πῶς εἶναι δυνατό νὰ θεραπευθεῖ τὸ πάθος τῆς πορνείας μὲ τὸ πάθος τῆς μνησικακίας καὶ πῶς συμβαίνει «δαίμων ἰώμενος δαάμονα».

Φοβερὸ τὸ πάθος αὐτό. Μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποφέρει ἀπὸ ἀσκητικοὺς ἀγῶνες ἐπὶ πολλὰ χρόνια καὶ νὰ μὴ παίρνει τὴν ἄφραση τῶν ἁμαρτιῶν του. Καὶ ἔνας, ποὺ χωρὶς κόπους συγκρατεῖ ἀπὸ τὴν καρδιά του τὸν ἀδικοῦντα, νὰ θρῖσκει πλοῦσο τὸ ἔλεος Ἐκεῖνου ποὺ εἶπε: «ἄφετε καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν».

Ὁ ἅγιος Σιναΐτης μᾶς προσφέρει ἕνα τεκμήριο ἀληθινῆς συγκωρήσεως τοῦ πλησίον ποὺ μᾶς ἔβλαψε καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει γι' αὐτὸ μνησικακῆσει. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι οὔτε ἡ προσευχὴ, οὔτε τὰ προσφερόμενα ἀπὸ μᾶς δῶρα, οὔτε ὅταν καλέσεις τὸν ἄνθρωπο, στὸν ὁποῖον ἔχεις μνησικακία, νὰ συμφάγεις μαζὺ του, ἀλλὰ ὅταν πονέσεις καὶ κλάψεις γι' αὐτὸν στὴν περίπτωση ψυχικῆς ἢ σωματικῆς συμφορᾶς του.

Στὴ συνέχεια ἀκολουθεῖ ὁ λόγος γιὰ τὴν καταλαλιά, τὴν ὁποῖαν ὁ θεῖος Ἰωάννης θεωρεῖ μιὰ μορφή τοῦ μίσους, ἐνῶ παρουσιάζεται μὲ ὑπόκριση σὰν ἔκφραση ἀγάπης. Πρόκειται γιὰ τὴν λεπτὴ ἐνέργεια τοῦ μίσους καὶ τῆς ὑπερφανεῖας, ποὺ προβάλλεται μὲ τὸ ἔνδυμα τῆς ἀγάπης. Ὁ μεγάλος Σιναΐτης ἡσυχαστὴς δὲν ἀπατάται ἀπὸ τὶς ἐπιφάνειες καὶ τὰ προσχήματα. Εἰσδύει βαθειὰ μέσα στὴν ὑπόκρισιν καὶ ἀνακαλύπτει ἐκεῖ τὶς πραγματικὰς ἀπεριπρῆξεις τῆς κρίσεως τῶν πράξεων τοῦ πλησίον, οἱ ὁποῖες πάντως δὲν εἶναι καθαρές.

Συμπερασματικὰ ἡ κρίση καὶ ἡ κατάκριση ἀποτελοῦν ἐνέργειες ἀφιλιάδελφες καὶ σφαλερές, γιατί εἶναι ἀφιλιάδελφες, γιατί δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ κρίνουμε «ἀλλότριον οἰκέτην», γιατί ἐνῶ ἔχουμε στὰ μάτια «δοκὸν» καὶ δὲν τὴ βλέπουμε, παρατηροῦμε μὲ ἐπιμονὴ τὸ «κάρφος», τὸ ἐλάχιστο στὰ μάτια τοῦ ἀδελφοῦ, γιατί ἐνῶ κατακρίνουμε τὸ σφάλμα τοῦ ἀδελφοῦ ποὺ εἶδαμε, ἀγνοοῦμε τὴν κρυφὴν μετανοία του, μὲ τὴν ὁποία συγκωρήθηκε καὶ γιατί, τελικὰ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι σύνθεση καλῶν καὶ κακῶν. Κι ἐνῶ βλέπουμε μόνο τὰ κακὰ ὑπὸ τὴν ἐπήρεια τῶν παθῶν μας, δὲν βλέπουμε τὰ ἀγαθὰ καὶ τὶς ἀρετές του.

Καὶ ὁ σοφὸς ἀρχιτέκτονας τῆς πνευματικῆς Κλίμακος γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῆς κρίσεως καὶ κατακρίσεως συνιστᾷ τὴν ἐκλεκτικὴ μέθοδο. Ὅπως ἐκεῖνος ποὺ τρώει σταφύλι διαλέγει τὶς ἄριμες ρόγες καὶ ἀφήνει τὶς ἄγουρες, ἔτσι καὶ ὁ συνετὸς χριστιανὸς ἐπισημαίνει ὅσα καλὰ βλέπει στοὺς ἀνθρώπους καὶ αὐτὰ σημειώνει μονάχα. Ἀντίθετα ὁ «ἄφρων». Παντοῦ βλέπει ἀτοπίες καὶ ἔτσι νὰ ἐφαρμόζεται σ' αὐτὸν ἐκεῖνο τὸ ψαλμικόν: «ἐξηρεῦνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον ἐξερευνητὲς ἐξερευνήσεις».

Τὸν ἐνδέκατο λόγο ὁ θεοφόρος διδάσκαλος, περὶ πολυλογίας καὶ σιωπῆς, ἐξαντλεῖ σὲ δέκα παραγράφους. Ἐπειδὴ προηγήθηκε τὸ κεφάλαιο γιὰ τὶς κρίσεις καὶ κατακρίσεις, ποὺ ὀδηγοῦν σὲ κολασμό, τώρα ἐκθέτει μιὰ μορφή ἐκτροπῆς ἀπὸ τὴ φύση, ποὺ εἶναι ἡ ἀμετρία στὸ λόγο, ἀπὸ τὴν ὁποία διολισθαίνει ἡ κατάκριση καὶ οἱ κρίσεις κατὰ τοῦ πλησίον.

Σὰν νόσημα τῆς ψυχῆς ἡ πολυλογία ἔχει τὶς αἰτίες του καὶ τὶς ἐκδηλώσεις του. Στὸν ὄρισμό ποὺ παραθέτει ὁ μεγάλος ψυχαναλυτὴς Ἰωάννης, ἡ πολυλογία χαρακτηρίζεται σὰν φανέρωμα τῆς κενοδοξίας ποὺ προκαλεῖ εὐτραπέλειες, ψέματα, ψύξη τῆς κατανύξεως, φέρνει τὴν ἀκηδία, τὸν ὕπνο, σκορπίζει τὸ νοῦ, ἀφανίζει τὴ θέρμη τῆς ψυχῆς καὶ ἀμαυρώνει τὴν προσευχὴν.

Ἀντίθετα ἡ σιωπὴ εἶναι μιὰ ἐνάρετη ἔξη τῆς ψυχῆς, ποὺ γίνεται πηγὴ προσευχῆς, ἐλευθερώνει τὸ νοῦ, συντηρεῖ τὴ θερμότητα τῆς καρδιᾶς, βλέπει τοὺς ἐχθρούς, παρακολουθεῖ τοὺς λογισμοὺς, συγκρατεῖ τὸ πένθος, ἀγαπάει τὰ δάκρυα, καλλιεργεῖ τὴ μνήμη τοῦ θανάτου, ἀναπαριστᾷ τὴν κόλαση, μελετᾷ

ει την τελική κρίση, κρατάει σὲ ἐγρήγορη τὴν ψυχὴ, ἐχθρεύεται τὴν παρρησία, ἐνώνεται μὲ τὴν ἡσυχία, ἀποστρέφεται τὴν ἀπὸ κενοδοξία διδασχὴ, προσθέτει γνῶση, γεννάει θεωρήματα πνευματικά, προκαλεῖ πρόοδο καὶ μυστικὲς ἀναβάσεις.

Σὲ δέκα παραγράφους ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἀναλύει περιεκτικὰ τὶς ιδιότητες τῆς πολυλογίας καὶ τῆς σιωπῆς, γιὰ νὰ καταλήξει σὸ συμπέρασμα, ὅτι ὅπως οἱ μέλισσες ἀποφεύγουν τὸν καπνὸ, ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ποὺ ὀσφράνθηκε τὴ θεία ἀγάπη ἀποφεύγει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὶς πολυλογίες.

Στὸ δωδέκατο λόγο τοῦ ὁ ἡγούμενος τοῦ Σινᾶ ἀναφέρεται σὲ μιὰ ἄλλη κακὴ ἔξη, σὸ ψέμα. Παρὰ τὸ ὅτι θεωρεῖται μικρὴ ἁμαρτία ἢ ψευδολογία, οὐσιαστικὰ πρόκειται γιὰ θεομίσητο κακό, ἀφοῦ ὁ προφήτης Δαβὶδ λέγει: «ἀπολεῖς· πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος». Βέβαια ὁ ἅγιος Ἰωάννης διακρίνει τὸ ψεῦδος σὲ ποιότητες, ἀνάλογα μὲ τὶς ὁποῖες καὶ ἡ φθορὰ ποὺ προκαλεῖ στὴν ψυχὴ. Καὶ μόνο τὸ ψέμα ἐκεῖνο, ποὺ ἀποβλέπει σὲ ὠφέλεια, δέχεται σὰν ἀναπόφευκτο.

Τὸ λόγο περὶ ψεύδους κλείνει σὲ ὀκτῶ παραγράφους καὶ τὴν κακὴ αὐτὴ ἔξη θεωρεῖ ὁ θεοφόρος Σιναΐτης σὰν ἀποτέλεσμα ἐλαφρότητος καὶ ἀθεοφοβίας, ἀλλὰ καὶ πονηρίας. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ νήπια δὲν ψεύδονται.

Στὴ συνέχεια μεταφέρεται ὁ διδάσκαλος σὲ ἕνα τρομερὸ πάθος, τὴν ἀκηδία. Ὅλα τὰ κακὰ πάθη καταργοῦν μόνο τὴν ἀντίστοιχη ἀρετὴ. Ἡ ἀκηδία ὄμως, ὅπως ἀποφαινόνται ὄλοι οἱ Πατέρες, προκαλεῖ γενικὴ νέκρωση τῆς ψυχῆς. Ἄκηδία εἶναι μιὰ παράλυση ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ χαλάρωση, ποὺ προκαλοῦν ἀμέλεια στὴν ἄσκησι, ἀποστροφή σὸ μοναχικὸ σχῆμα, μακαριστοῦς τῆς ζωῆς τῶν λαϊκῶν, κατηγορίες κατὰ τοῦ Θεοῦ ὡς ἄσπλαχνου καὶ ἀφιλόνητου...

Ἡ ἀκηδία γεννιέται ἢ ἀπὸ τὴν ἀναισθησία τῆς ψυχῆς ἢ ἀπὸ τὴν λήθη τοῦ Θεοῦ ἢ ἀπὸ ὑπερβολικὸς κόπους καὶ ἐγκόσμιες μέριμνες ἢ, συχνότατα, ἀπὸ τοὺς δαίμονες. Παρ' ὅτι τὸ πάθος δὲν διακρίνει μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς, ὄμως ἐνῶ ὁ Κοινοβιακὸς βίος ἀντιπαλαίει τὴν ἀκηδία, ὁ ἡσυχαστικὸς γίνεται καλὸς δέκτης τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἀκηδίας.

Μονάχα οἱ ψυχὲς ποὺ ἔχουν ζωποποιηθεῖ μὲ χρονίους ἀγῶνες καὶ μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ μποροῦν νὰ διαφεύγουν τὸν πόλεμο αὐτὸ τοῦ σατανᾶ. Οἱ ἄλλες, οἱ ἀδύνατες πρέπει νὰ ἀμύνωνται μὲ διάφορες ἀσκητικὲς πράξεις, προσευχὴ καὶ ὑπακοὴ καὶ μελέτη θανάτου.

Ὁ θεῖος Σιναΐτης, σὰν ἡσυχαστὴς ἐπὶ σαρὰντα ὀλόκληρα χρόνια στὴν ἔρημο τοῦ Σινᾶ, ἔχει πλούσιες ἐμπειρίες αὐτοῦ τοῦ πάθους, ποὺ μᾶς τὸ περιγράφει σὲ ἕνδεκα παραγράφους τόσο παραστατικά. θ.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ..

→ ἀπὸ σ. 8

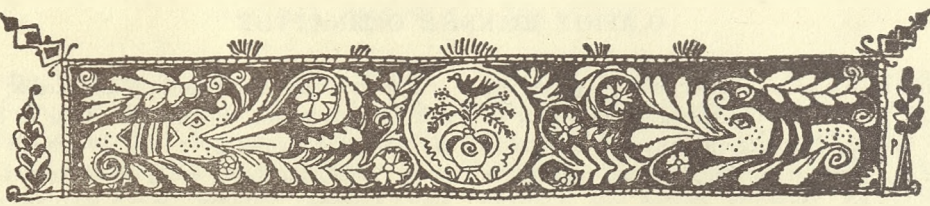
Ὀπέσχετο εἰπὼν «ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, καγὼ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 70).

Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔχομεν ἀνάγκη νὰ παραδειγματιωθῶμεν ἀπὸ τὸν Ἄγιον. Νὰ μὴ παρασυνθῶμεν ἀπὸ τὸ κοσμικὸν πνεῦμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ ποὺ ἰσοπεδώνει τὰ πάντα καὶ ἀμνηστεύει τὰς αἰρέσεις τῶν ἑτεροδόξων, ἐνῶ συγχρόνως θὰ κρατῶμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάθειαν πρὸς αὐτούς.

ὄχι ἀπλῶς διηλθεν ἀπὸ τὸ Ἄγιον Ὁρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπῆρεν εἰς τὴν καρδίαν του ὅπως ἀποδεικνύει ἢ μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν του ἐδῶ, ἐν ἔτει 1898, πνευματικὴ του πορεία.

Ταπεινῶς εὐχομαι, τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ π. Θεοκλήτου, νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ γνωρίσωμεν καλλίτερον τὸν ἅγιον Νεκτάριον καὶ δι' αὐτοῦ νὰ γνωρίσωμεν καὶ ἀγαπήσωμεν περισσότερο τὸν Κύριον καὶ Θεόν μας, τὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν γενόμενον ἄνθρωπον.

*Ἄγιε καὶ Θανατουργὲ Νεκτάριε πρόεβενε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν.
ἡγ.γ.γ.*

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΒΑΤΙΚΑΝΟΝ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΤΗΣ Ι. ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΟΡΟΥΣ

ΘΕΤΙΚΗ εἶδη-
σις, ὅτι ἡ Κυβέρ-
νησις τῆς Ὁρθο-
δόξου Ἑλλάδος
εὐρίσκεται εἰς τὰ
πρόθυρα ὑπογρα-
φῆς συμφωνίας
μετὰ τοῦ Βατικα-
νοῦ, ἀνεστάτως ἐλόκληρον τὸ "Α-
γιον" Ὄρος.

Πρόκειται περὶ γεγονόςτος, τὸ ὀ-
ποιον φαίνεται ὡς ἀπίστευτον ἢ ὡς
μία ἀπὸ τὰς ἀστοχωτέρας πολιτικὰς
πράξεις τῶν τελευταίων δεκαετηρί-
δων. Διότι ἡ σύναψις διπλωματικῶν
σχέσεων Ἑλλάδος καὶ Βατικανοῦ,
ἀπετέλει παλαιὰν ἐπιδίωξιν τοῦ πα-
πισμοῦ, ἣτις πάντοτε ἀπεκρούετο ἀ-
πὸ τὰς ἐκάστοτε Κυβερνήσεις, δια-
φωτιζομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας,
ὡς λίαν ἐπικίνδυνον.

"Ἦδη ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἢ
ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα τῆς διπλω-
ματικῆς δεινότητος τοῦ Βατικανοῦ
ἢ ἀπλῶς ἐκπληροῖ ἀνειλημμένας ὀ-
ποχερώσεις ἐναντι τῆς πολλὰ ὑπο-
σχεθείσης Ε.Ο.Κ. Ἄλλὰ ὅπως καὶ ἂν
ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ δραστηριότης τοῦ
Βατικανοῦ ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς
Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν δι-
πλωματικὴν κάλυψιν τοῦ ἐν Ἀθή-
ναις νουντσίον, θὰ ἀποβῇ μοιραία διὰ
τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ
μέλλει νὰ ὑπονομεύσῃ τὴν εἰρήνην
τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄ-
ρους, ὡς φορεὺς τῆς ἱστορικῆς μνή-
μας τοῦ παρελθόντος, ὡς ἀγρυπνός
ἐνεῖδησις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὡς

τεταγμένη εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν
ἀναλλοιώτων ἐθνικοθρησκευτικῶν
παραδόσεων μας, διαμαρτύρεται μεθ'
ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ἀντιλαμβάνον-
ται τοὺς ἐπαπειλουμένους κινδύνους
ἐκ τῆς παροχῆς διπλωματικῆς καλύ-
ψεως εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι παπικὴν
προπαγάνδαν, ἀλλὰ καὶ καλεῖ τοὺς
κυβερνῶντας τῶν Ὁρθόδοξον Χώρων
μας, ὅπως μεταιώσουν πᾶσαν συζή-
τησιν ἐπὶ τοῦ πελωρίου τούτου θέ-
ματος.

Ὁ παπισμὸς καὶ οἱ σκοποὶ του εἶ-
ναι γνωστοὶ πλέον εἰς ὅλον τὸν κό-
σμον: ὑποταγὴ τῶν πάντων εἰς τὸν
πάπαν, διὰ τῆς καθολικοποιήσεως
τῶν πάντων.

Οἱ ὑπεύθυνοι τῆς διακυβερνήσε-
ως τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος, μὴ
συμβουλευθέντες τὴν Ἐκκλησίαν
καὶ τὴν Ἱστορίαν, προβαίνουν εἰς μι-
αν ἀντιλαϊκὴν, ἀντορθόδοξον καὶ ἔ-
θνοφόρον πολιτικὴν ἐνέργειαν, ἢ ὀ-
ποία περιέχει καὶ στοιχεῖα ὀφθαλμο-
φανῶν ἀντιφάσεων.

Καὶ ἀντιλαϊκὴ μὲν εἶναι, διότι ὀ-
λοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου ἔχουν πλέον
μάθει, ὅτι τὸ θεομίσητον καθεστὼς
τοῦ παπισμοῦ ἐβόηθησεν ἀποφασι-
στικῶς εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἐξου-
σίας ὑπὸ τῶν δικτατόρων Μουσολίνι
καὶ Χίτλερ, οἱ ὅποιοι παρεσκεύασαν
τὸν 6' παγκόσμιον πόλεμον. Ποῖος
θὰ τὸ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν τρομακτικὴν
αὐτὴν ἱστορικὴν ἐθδύνην διὰ τὸν θά-
νατον τῶσων ἑκατομμυρίων ἀνθρώ-
πων καὶ τῶσων δεινῶν; Ἀντορθόδο-
ξος δὲ εἶναι, διότι ὁ παπισμὸς, λόγῳ
τῆς κοσμικῆς δομῆς του καὶ μέσα
στὰ πλαίσια τῶν προθέσεων του, ὀ-

πως διὰ τῆς καθολικοποιήσεως τῶν πάντων ὑποτάξῃ τοὺς πάντας ὑπὸ τὸν πόδα τοῦ πάπα, τὰ πάντα μετέρχεται διὰ τὴν καταστρέφῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἓνα συνεχῆ, βωδῶντα καὶ σιωπηλὸν ἔλεγχον τῆς νοθεύσεως τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐθνοφθόρος ἐπίσης εἶναι ἡ ἀδόκιμος πολιτικῶς ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως, διότι ὁ παπισμὸς ἐπιδιώκει τὴν διάλυσιν παντὸς Ὁρθοδόξου Ἔθνους, ὥστε νὰ εὕρῃ τοὺς λαοὺς ὡς κατ'ἀλλήλον λείαν διὰ τὴν παποποίησησιν των. Ἰδιαιτέως ἐπιζητεῖ τὴν ὑπονομήσιν τῆς Ἑλλάδος ἡ ὁποία εἶναι κάρφος εἰς τὸν παπικὸν ὀφθαλμὸν, διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν τῆς, ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς ἀκόμη χρόνους.

α. Ποῖος δὲν γνωρίζει σήμερον τὰς ἐπαισχύντους παπικὰς σταυροφορίας εἰς βάρος τοῦ «σχισματικοῦ» Βυζαντίου καὶ τὴν ἐπὶ δύο αἰῶνας φραγκικὴν κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πὺν ἀπετέλει τὴν πρώτην ἄλωσιν τῆς;

β. Ποῖος δὲν γνωρίζει σήμερον τὸν λόγον τοῦ πάπα Ἐυγενίου τοῦ Ε' κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως: «Δὲν θὰ ἐγκαιρόμην τέσον πολὺ ἐὰν εἴχωμεν δέκα νίκας κατὰ τῶν Τούρκων, ὅσον χαίρομαι σήμερον διὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν σχισματικῶν!»

γ. Ποῖος δὲν γνωρίζει ὅτι ἡ καταστροφή τεσσάρων ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, ὀφείλετο εἰς τὰς μηχανορραφίας τοῦ παπισμοῦ, φοβουμένου τὴν ἐπανεκατάστασιν ἐνὸς νέου βυζαντινοῦ κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀντιπάλου τοῦ παπισμοῦ; «Ἦλθαν εἰς τὸ φῶς διάφορα ἔγγραφα, πὺν ἀπεδείκνυν ἀκλόνητα, ὅτι τὸ Βατικανόν, ὅπως καὶ ἄλλες δυνάμεις, εἶχε παρακινήσει τὴν Γαλλίαν (καὶ τὴν Ἰταλίαν) νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τούρκους, διότι δὲν ἤθελεν νὰ γάρουν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες τὴν

Κωνσταντινούπολιν. Τὸ Βατικανὸν ἐφοβεῖτο ὅτι ἡ ἑλληνορθόδοξος Ἐκκλησία θὰ ἐγίνετο σοβαρὸς ἀντίπαλός του εἰς περίπτωσιν πὺν θὰ ἐδραιώνετο εἰς τὸ παλαιὸν τῆς κέντρον τοῦ Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ... Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἐκολάκευε τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς εἰς τὸν Καθολικισμόν...».

Ἄλλὰ καὶ ἡ πολιτικὴ προᾶξις τῆς Κυβερνήσεως νὰ συνάψῃ διπλωματικὰς σχέσεις μὲ τὸ Βατικανὸν χαρακτηρίζεται ὡς πλήρης ἀντιφάσεων. Καὶ ἰδοῦ:

Ἡ ἐκπροσώπησις τῶν Κρατῶν διὰ πρέσβειων θεμελιούται ἐπὶ σαφῶν πρακτικῶν καὶ ἀμοιβαίων συμφερόντων, ἐπὶ ἐπιπέδον πολιτικοῦ, ἐθνικοῦ, στρατιωτικοῦ, πολιτιστικοῦ, οἰκονομικοῦ. Ἄλλὰ τὸ Βατικανὸν τί ἄλλο ἔχει νὰ ποσοφῆσῃ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλλάδα εἰμὴ τὸν παπισμὸν του, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ὁποίου ρίπτει ὄλον τὸ βάρος τῆς οἰκονομικοπολιτικῆς του δυνάμεως;

Καὶ ναὶ μὲν δυνατὸν ὁ πάπας νὰ ἐπηρεάσῃ δυτικὰς κυβερνήσεις ὑπὲρ κάποιων αἰτημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ὄχι γωοῖς ἀνταλλάγματα ὑπὲρ τοῦ καθολικισμοῦ καὶ συνεπῶς εἰς βάρος τοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ μας.

Κι' ἐπομένως, κατὰ μίαν ἀπλὴν ἀριθμητικὴν, ἡμεῖς θὰ δίδωμεν τὰ «τιμιώτατα», τὴν πίστιν μας, τὴν ἐν ὀρθοδοξίᾳ ἐνόητὰ μας, θὰ διακινδυνεύομεν τὴν αἰώνιον σωτηρίαν μας, τὴν Ὁρθοδοξίαν μας, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν ἐλπίδα τοῦ σύμπαντος κόσμου — καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν καθολικῶν — καὶ θὰ λαμβάνωμεν εἴτε ἀμφιβόλους ἐννοίας, εἴτε παροπληντικὰς ὑποσχέσεις, εἴτε διπλωματικὰ μειδιώματα τοῦ ἐξοχωτάτου νουντοῦ, εἴτε ἐπενδύσεις τινὰς εἰς ἑλληνικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ οἰκονομικοῦ μεγαθηρίου τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῶν τραπεζῶν του τοῦ «Ἁγίου Πνεύματος»(!), εἴτε ἀκόμη καὶ βε-

βαίαις «καλὰς ὑπηρεσίας».

Ἄλλὰ τὸ τίμημα ἀσημάντων καὶ ἀσταθῶν πολιτικῶν παροχῶν εἶναι τόσον καὶ τοιοῦτον, ὥστε μόνον ἀχροὶ ἐθνικῶς καὶ θρησκευτικῶς συνειδήσεις θὰ ἐπιχειροῦσαν νὰ προσφέρουν. Καὶ ἡ Ἰ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους φρονεῖ, μεθ' ὅλου τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ μας, ὅτι οὐδεὶς πολιτικὸς ἀνὴρ δικαιούται νὰ προσφέρῃ «τὰ ἅγια τοῖς κυσί». Διὸ καὶ ἡ Ἑλλάς, μέ τὰς μακρὰς ἑλληνορθόδοξους παραδόσεις της, ἔχει τὴν ἀξίωσιν, ὅπως οἱ ἐκάστοτε κυβερνῆται της εἶναι ἑναρμονισμένοι μετὰ τὴν Ἰστορίαν της καὶ δὲν ἀναγνωρίζει εἰς οὐδένᾳ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτροπῆς ἀπὸ αὐτάς.

Οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, οἵτινες διαχειρίζονται τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους, καλοῦνται νὰ γίνουν περισσότερο ρεαλισταὶ εἰς τὸ συγκεκριμένον θέμα τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν Ἀθήναις παπικοῦ νουντισίου. Ὅχι μόνον οὐδὲν συμφέρον θὰ προκύψῃ, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῆς ὑπονόμισις πάσης προσπαθείας ἀποβλεπούσης εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ποσῶν ποθέσεων διὰ τὴν ἰσχυροποίησιν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐθνους μας.

Πλὴν τῶν συγκεκριμένων ἰστορικῶν τεκμηρίων τοῦ ἀναλλοιώτου μίσθου τοῦ παπισμοῦ πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν, τὰ ὁποῖα παροθέσαμεν, ἄς ἐνθυμηθῇ ἡ Κυβέρνησις τῆς Χώρας μας τὸ συγκαταστήριον τηλεγράφημα τοῦ Βατικανοῦ πρὸς τὸν Κευὰλ κατὰ τὴν μικρασιατικὴν τραγωδίαν. Ἄς ἐνθυμηθῇ τὴν ἔνονον σιωπῆν του εἰς τὴν ἀποκλιθεῖσαν δευτέραν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἔτους 1955, ἄς ἐνθυμηθῇ τὴν ἀστοργίαν του κατὰ τὸ δρᾶμα τῆς Κύπρου.

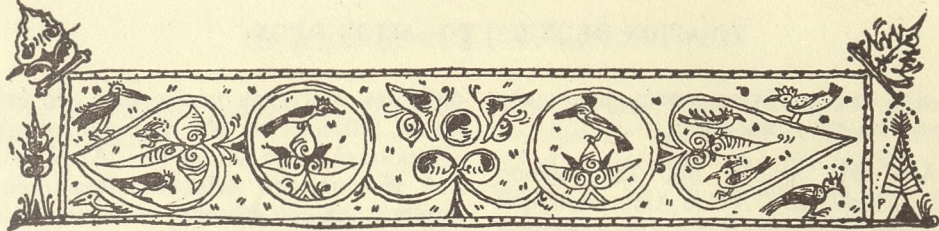
Οὐδεὶς σήμερον εἶναι εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσῃ ἐὰν τὸ Βατικανὸν εἶναι ἀμετρογον δι' ὅσους διωγμοὺς ἐνήργησεν ἡ Τουρκία εἰς βάρος τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ καὶ δι' ὅσα δια-

τυπουμένας ἐπιμόνους ἀπειλὰς διὰ τὴν ἐκρίζωσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Εἶναι ὅλα δυνατὰ μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀδιστάκτου διπλωματίας τοῦ παπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐφαρμόζει ἀνὰ τοὺς αἰῶνας τὸ Ἰησονῦτικὸν δόγμα: «Ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα», ἀφοῦ οἱ Ὀρθόδοξοι εἶναι τὸ κόκκινον πανί καὶ ὁ καθολικισμὸς πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ὄχι μόνον διὰ τῆς δεδοκιμασμένης πολιτικῆς του, ἀλλὰ καὶ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Ἄλλωστε τὸ αἷμα ἐνὸς ἐκατομμυρίου Σέρβων «βοᾷ πρὸς Κύριον», τοὺς ὁποίους κατέσφαξαν οἱ καθολικοὶ τῆς Κροατίας μόνον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦσαν Ὀρθόδοξοι!

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἢ καθ' ἡμᾶς Ἰ. Κοινότης τῶν ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναξέση πληγὰς, ἀλλὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ κατανοήσῃ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους συνεπάγεται διὰ τὴν ἐνότητά τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἐγκατάστασις παπικοῦ νουντισίου εἰς Ἀθήνας. Ἄλλὰ καὶ νὰ ἐπισημάνῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἔχῃ οἰαδήποτε ὠφέλην, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς καλλιτερεύσεως τῶν ὄρων τῆς Ἐθνικῆς ζωῆς.

Ὁ παπισμὸς, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, ἐπιθυμεῖ τὴν καταστροφὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, ἥτις ὑπάρχει μέσα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Ἐπομένως πρέπει νὰ ὑπονομευθῇ ἡ Χώρα πᾶν ἐθνοεὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν, διὰ νὰ ἀποδυναμωθῇ ὁ «ἐχθρὸς». Διὰ τοῦτο ἡ σύνταξις διπλωματικῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Βατικανοῦ, ἀπὸ πλευρᾶς Ἑλληνικῆς, πλὴν τῆς καταφανοῦς αντινομίας, συνιστᾷ τὴν πλέον ἐπικίνδυνον πολιτικὴν ἀφέλειαν, ἐφ' ὅσον παρένονται εἰς τὸν ἐπισημασμένον ἐγθρὸν τῆς Ὀρθοδοξίας ἠδὲ ἡμεῖς δυνάτοτες διὰ τὴν οἴωσιν της. Καὶ ἡ ἀσφαλεστεία μέθοδος ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ του εἶναι ἡ προηγούμενη ὁμοῦ μὲν καὶ ἀποδιοργανώσεως τῆς Ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ “ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ,,

ΕΟΛΟΓΟΙ ἄραβες, πὺ ἐσπούδασαν Θεολογία στὰ Ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια, μὲ πληροφόρησαν ὅτι τὸ βιβλίο τοῦ Ζ. Παπαντωνίου μὲ τὸν τίτλον «Ἅγιον Ὅρος» κυκλοφορεῖ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν στὶς ἀραβικὲς χώρες, μεταφρασμένον ἀπὸ τὸν τότε Ἐπίσκοπο Χαλεπίου Ἡλία καὶ ἀργότερα Πατριάρχη Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη τελευταῖα ἐν Κυρίῳ.

Οἱ ἄραβες Θεολόγοι διάβασαν τὸ βιβλίο καὶ διεπίστωσαν ὅτι ὁ Παπαντωνίου διαστρέφει τὸν ὀρθόδοξον Μοναχισμόν καὶ δημιουργεῖ καταλυτικὲς ἐντυπώσεις μεταξὺ τῶν ἀράβων Χριστιανῶν. Γι’ αὐτὸ μὲ παρεκάλεσαν νὰ γράψω μιά κριτικὴ μὲ σκοπὸ νὰ τὴν μεταφράσουν στὰ ἀραβικὰ καὶ νὰ τὴν δημοσιεύσουν.

Ἐπειδὴ τὸ «Ἅγιον Ὅρος» εἶχα διαβάσει νέος ἀκόμα μοναχός, ἐγνώριζα πόσο ξένο εἶναι πρὸς τὴν ἀλήθεια τοῦ μοναχισμοῦ μας, γι’ αὐτὸ καὶ ἐξέφρασα τὴν ἀπορία μου, πῶς ὁ Χαλεπίου Ἡλίας, πὺ κατόπιν ἀδείας μου μετέφρασε στὴν ἀραβικὴ τὸ «Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς», ἔθεσε σὲ κυκλοφορία πρὸς χρῆση τὴν ἀράβων Χριστιανῶν ἕνα τέτοιο βιβλίο πὺ διαστρέφει κυριολεκτικὰ τὸν μοναχισμό;

Ἡ ἀπάντησις πὺ πῆρα ἀπὸ τοὺς ἄραβες ἀδελφοὺς ἐξήγησε τὸ παράξενο: ὁ Ἡλίας ἦταν καὶ ποιητὴς καὶ λογοτέχνης. Ἐκτιμώντας λοιπὸν τὴν ἀναμφισβήτητὴ δύναμιν τοῦ λογοτεχνικοῦ αὐ-

τοῦ βιβλίου πὺ βλέπει τὸν μοναχισμόν ὑπὸ αἰσθητικὸ καὶ πεσσιμιστικὸ πρίσμα, προέβη ὁ μακαρίτης πλέον Πατριάρχης (ὁ Κύριος νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ) στὴ μετάφρασι καὶ ἐκδοσὴ του.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ βιβλίο αὐτὸ κυκλοφορεῖ ἐλεύθερα μέσα στὸν ἀραβικὸν κόσμο καὶ διασύρει τὸ μοναχισμόν τῆς Ὀρθοδοξίας, ὄχι μόνον στὶς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν, πὺ θὰ ἤθελαν νὰ ἀναπτύξουν τὸν μοναχικὸν θία στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τους, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν μὴ Χριστιανῶν. Καὶ σχηματίζεται ἔτσι ἡ ἐντύπωση, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἀντιγράψαμε τὸν βουδδισμό!

Ἄλλὰ πρὶν ἐκθέσω τίς ἀπόψεις μου γιὰ τὸ «Ἅγιον Ὅρος», στὸ ὁποῖον ἄριστα θὰ μπορούσε νὰ ἀνθῆξῃ ὁ τίτλος «τὸ Θιβέτ» — γιὰτὶ ἡ ἀποδιδομένη στὸ «Ἅγιον Ὅρος» ψυχολογία εἶναι καθαρὰ βουδδικὴ — θὰ πρέπει νὰ πῶ λίγες σκέψεις γιὰ τὸν συγγραφέα του.

Βέβαια τὸν μακαρίτη συντοπίτη μου σχεδὸν Παπαντωνίου δὲν τὸν γνώρισα στὴ ζωὴ. Διάβαζα μόνον ὡς νέος λαϊκὸς τίς ποιητικὲς συλλογὰς του καὶ τὰ τεχνοκριτικὰ ἄρθρα του γιὰ τίς τοιογραφίαι τοῦ Ἁγίου Ὅρους στὸ «Ἐλεύθ. Βῆμα». Ἡ τελευταία «ἐπαφή» μου μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Παπ. ἀλλὰ καὶ κατ’ ἀίσθησιν, ἦταν ὅταν ἐκηδεύετο.

Βρέθηκα, ἕνα χρόνον πρὸ τῆς μονασείας μου, τὸ 1940, τὸν Νάδν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καρύτου, ὅπου ἀπὸ ἕνα πλῆθος ἀκαδημαϊκῶν, ἐπιστημόνων καὶ ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων, πὺ εἶχαν κατακλύσει τὸ θεῖον τέμενος, ἐξεφωνοῦντο ἐπικήδειοι λόγοι — ἐντύπωσι μου ἔκανε ὁ λόγος τοῦ Σπ. Μελά

— και στη συνέχεια προέπεμψαν τὸν μακαρίτη στὸ κοιμητήριο.

Ἀπὸ τότε λοιπὸν ποὺ ἐκοινοβίασα στὴν ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, φυσικὰ δὲν ξαναέπιασα στὰ χέρια μου ὄχι μόνον βιβλία τοῦ Παπαντωνίου, ἀλλὰ κανένα μὴ πνευματικὸ, μοναστικὸ ἢ θεολογικὸ βιβλίο.

Ἀπὸ τὶς ποιητικὲς συλλογὲς ποὺ διάβαζα στὸν κόσμο, εἶχα πεισθεῖ ὅτι ὁ Παπ. ζοῦσε σὲ ἕνα καταθλιπτικὸ καὶ πεσομισητικὸ βουδδικὸ κλίμα καὶ ἔβλεπε τὸν μοναχισμό τῆς Ἐκκλησίας σὰν μιά μορφὴ βουδδική.

Ἔχω πρόχειρα στὴ μνήμη μου ἕνα ποίημα τοῦ με τὸν τίτλον «ἡ προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ» στὴ συλλογὴ του «Τὰ θεῖα δῶρα», ἀπ' ὅπου ἀναδύεται ὀλοκάρθαρα ἡ βουδδικὴ ψυχολογία του.

Ἀφοῦ ἀρχίζει μὲ τὰ ταπεινὰ λόγια ἕνὸς φυσολότρου: «Κύριε, σὰν ἦρθε ἡ νυχτιά σου λέω τὴν προσευχή μου...», ὕστερα ἀπὸ μερικὲς στροφὲς τελειώνει: «Τώρα δὲν ἔχω τίποτα νὰ διώξω ἢ νὰ κρατήσω, δὲν περιμένω ἀνταμοιβή, πολὺ 'ναι τέτοια ἐλπίδα. Κύριε, εὐδόκησε ν' ἀφανιστῶ δίχως νὰ ξαναζήσω, εὐχαριστῶ γιὰ τὰ βουνὰ καὶ γιὰ τοὺς κάμπους ποὺ εἶδα».

Ἡ ἐπιθυμία νὰ ἀφανισθῆ κανεὶς ἀποκαλύπτει τὴν νεκρότητα καὶ ἀζωϊα τῆς ψυχῆς, ποὺ δὲν αἰσθάνεται τὸν πόθο τῆς αἰωνιότητος, τὴν ζωοποιὸν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὴ χαρὰ τῆς αἰωνίου μακαριότητος. Ὁ Παπ. δὲν ἦταν ἄπιστος. Ἀλλὰ ἡ «Χριστιανικότης» του ἦτο ἕνα προσωπικὸ κατασκευάσμα, γι' αὐτὸ δεχότανε ἢ ἀπέρριπτε κατὰ τὴν κρίση του τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας. Κι' ἐπειδὴ δὲν ζοῦσε καὶ δὲν ἐσκέπτετο χριστιανικά, τίποτε δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ ζητῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸν αἰώνιον ἀφανισμό του, χωρὶς ἐλπίδα ζωῆς.

Ἐπίσης, τὸ ὅτι ἔβλεπε τὸν μοναχισμόν ὄχι σὰν μιά μορφὴ τελειότητος, ποὺ ἀνέκυψε ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου καὶ τὴν πνευματικὴ παράδοση, ἀλλὰ σὰν ἕνα καταφύγιον «καρμποτισακι-

σμένων», φαίνεται σαφῶς τόσο στὸ ὑπὸ κρίση βιβλίο του, ὅσο καὶ στὸ ποίημα «Προσευχὴ στὴν Κυρία τῶν Ἀγγέλων» ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Πεζοὶ ρυθμοί», ποὺ θυμᾶμαι λίγους στίχους του.

Στὸ ποίημα αὐτὸ ἀρχίζει μὲ τὰ ἐξῆς λόγια: «Στὸ παραθύρι μου ἦρθαν χελιδόνια. Στους στοχασμούς μου ἀκούγονται ψαλμοὶ γιὰ τὴ δόξα σου. Εὐχαριστῶ τὴν καταστροφὴ ποὺ μὲ ὕψωσε ὡς ἐσένα. Εὐλογημένες νᾶν' οἱ ἀποτυχίες ποὺ μ' ἔκαναν ν' ἀκούω τὸν ἑσπερινό. Τὸ καράβι τῆς νεότητος μου, ξεκινημένο τὴν αὐγή... πρὸς τὸν Ἄθω πλέουν τὰ συντρίμια τοῦ Μητέρα τῶν θλιμμένων...».

Βλέπει κανεὶς πόσον ἡ κατάθλιψη κυριαρχεῖ στὴν ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ Παπαντωνίου καὶ πόσον ὁ βουδδικὸς πεσομιστὸς ἐμπνέει τοὺς στίχους του, γεγονὸς πλὴν ἀπὸ τὸ βιβλίο του, ὅπως θὰ ἴδουμε. Ὁρθότατα δὲ σχολιαστὴς του γράφει: «Τὸ ἔργον του... ἀναδίδει μίαν πνοὴν μελαγχολίας καὶ πεσομισημοῦ...».

Τὸ «Ἁγιον Ὄρος» τοῦ Παπ. διάβασα στὴ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς μας κατὰ τὸ 1953, ὅταν ἦμουν βιβλιοθηκᾶριος. Μοῦ ἔκανε κατάπληξη ἡ τόλμη τοῦ συγγραφέως νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνη τῆς ἐριμνεΐας τοῦ μοναχικοῦ βίου τῆς Ὁρθοδοξίας ἀφοῦ ἦταν ἀνίδεος σὲ τέτοια θέματα.

Ἀσχέτως πρὸς τὶς τεχνοκριτικὲς παρατηρήσεις του στὴ βυζαντινὴ ἀγιογραφία, ποὺ ἀφιερώνονται στὸ ὑπόψη βιβλίων — ἀναμφιβόλως ἀξιπρόσδεκτες, ἀφοῦ ἦταν καθηγητὴς τῆς σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἀκαδημαϊκὸς — οἱ ἀπόψεις του γιὰ τὸν μοναχισμό μας εἶναι τελείως ἄστοχες.

Καὶ ἀπορεῖ κανεὶς, πῶς ἕνας ἐπιστήμων καὶ ἀνθρωπος τῶν γραμμάτων, εἰδικὸς στὸν τομέα του, ἀποφασίζει νὰ κρίνῃ, νὰ ἀναλύσῃ καὶ ν' ἀξιολογήσῃ ἕνα θεσμό ποὺ ἀγνοεῖ, νὰ τὸν ταυτίζει μὲ τὸν βουδδισμό, ἀφοῦ καὶ ἱστορικῶς καὶ θεολογικῶς εἶναι γνωστὸ καὶ σὲ κοινούς Χριστιανούς ἀκόμα, ὅτι ἐκπορεύεται κα-

τά τὸ γνησιότερο τρόπον ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ ἄς ἔλθουμε στὸ βιβλίον τοῦ Παπ., ὅπου οἱ λεποιθήσεις του ἐκφράζονται πλέον σταθερὰ καὶ καθαρὰ. Ἔχω μπροστά μου τὸ «Ἅγιον Ὅρος», ἀφοῦ προηγουμένως τὸ ξαναδιάβασα ὕστερα ἀπὸ 25 χρόνια. Στὸ σημεῖον αὐτὸ θυμᾶμαι πόσον ἐσκανδάλισε τὴν ψυχὴν μου αὐτὴ ἡ ἀπροσδόκητη κακοποίηση τοῦ Ὁρθοδόξου μοναχισμοῦ. Ἐθεώρησα δὲ σὰν ἐπιταγὴ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀπόφασί μου νὰ ἀναλάβω τὴν προσπάθεια μιᾶς ἀναιρέσεως τῆς «προστριβομένης» ὕβρεως στὸν θεῖο θεσμό, στοὺς ἁγίους Πατέρας καὶ στὶς στρατιᾶς τῶν μοναχῶν.

Τὸ «Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς» ὀφείλει τὴν γέννησή του στὸ «Ἅγιον Ὅρος» καὶ ἡ ἀπολογητικὴ του μορφή μαζί μὲ τὴν ἀντιπαράθεση ἀνατολικῶν στοιχείων ἐξηγοῦνται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ἀνατροπῆς τῶν βουδδικῶν ἰδεῶν τοῦ Παπ. Ἀλλὰ καὶ πόση εἰρυνεῖα στὴν πράξι τοῦ μακαρίτη Πατριάρχου Ἀντιοχείας, νὰ μεταφράσῃ δύο βιβλία συγκρουόμενα, πού τὸ ἔνα ἐγράφη γιὰ νὰ ἀναιρέσῃ τὸ ἄλλο!

Ἄς ἐπανέλθουμε. Τὸ μοτίβο τοῦ βιβλίου τοῦ ποιητοῦ Παπ. εἶναι ἡ βουδδικὴ νεκρὴ ἀπραξία — γιὰ τὴν ὑπάρχει καὶ ζωοποιὸς ἀπραξία, ὁ Ἡσυχασμός, πού δὲν μπόρεσε νὰ κατανοήσῃ ὁ σ. τοῦ κρινομένου βιβλίου. «Τοῦτό μοι πρᾶξις, ἡ ἀπραξία» λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Τὸ «Βουδδικὸ προοίμιο» πού προτάσσει ὁ σ. ἀποκαλύπτει τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀναφορὰ στὴν ἀπόφασιν τοῦ πρίγκηπα Σιντάρτα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον. Τὰ ἐλατήρια εἶναι ἡ ἀπελπισία ἐμπρὸς στὰ φυσικὰ κακά, (ἀσθένειες, ἀνατηρίες, θάνατος). Ὁ Σιντάρτα γίνεται μακάριος μὲ τὴ σιωπὴ, τὴν ἀκτημοσύνη καὶ τὴν γέκρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ θεοποιεῖται ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ὀπαδῶν του.

Ὁ Παπ. ἀνακαλύπτει κοινὰ στοιχεῖα,

προϋποθέσεις, μέσα καὶ σκοπὸν μεταξὺ βουδδισμοῦ καὶ χριστιανισμοῦ. Ἄλλὰ ἂν οἱ μοναχισμοὶ ἀπορρέουν ἀπὸ τὶς θρησκείες καὶ τὰ φιλοσοφικά τους συστήματα, τί οὐσιαστικὸ κοινὸ μεταξὺ τους μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ πλὴν κάποιων ἐξωτερικῶν μορφῶν; Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγραφα στὸ «Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς»:

«Τίποτε τόσο ἀνθρώπινον, τόσο βαθύ, χαριτωμένον καὶ ἐν ταυτῷ τραγικόν, τὸ ὅποσον ἐκφράζει τὴν οὐράνιον καταγωγὴν, τὴν ἀδλιότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐξοριστοῦ βασιλέως τοῦ παραδείσου, ὅσον ὁ ἐγκάρδιος πόθος «φυγῆς» καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀνησυχία, ἕως οὗ ἡ ταλαίπωρος ψυχὴ ἀναπαυθῆ ἐν Θεῷ.

«Ἀληθῶς ἐμβλέπει κανεὶς εἰς τὰς θρησκείας καὶ τὰς διαφόρους φιλοσοφικὰς σχολὰς, ἀπ' ὧν δὲν ἀπουσίαζε τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον, μίαν συγγινητικὴν ἀντιδοσίαν, ἐν τῇ ἀπεγνωσμένῃ προσπάθειά των, ὅπως ἀνέλθουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἰκανοποιήσουν τὸν μεταφυσικὸν πόθον καὶ τὴν θρησκευτικὴν δίψαν των.

»Ἐκεῖ ὅπου τὸ πικρὸν σκότος τῆς θρησκευτικῆς καὶ φιλοσοφικῆς πλάνης ἐπικάθηται εἰσέτι, ἀφώτιστα πλάσματα τοῦ Θεοῦ λειπορογοῦν ἀμέμπως τὴν πίστιν των καὶ τὴν ἰδεολογίαν, καὶ χάριν αὐτῶν ὑποβάλλονται εἰς μωρίας κακοπαθείας καὶ στερησεις ἐφ' ὅρου ζωῆς, ζῶντα μὲ αὐστηρὰν ἐγκράτειαν καὶ ἀσκησιν, Μονασταὶ καὶ Ἐρημίται καὶ ὀπαδοὶ φιλοσοφῶν, κηρύττοντα ἔργω τὴν δύναμιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθηματος.

»Καὶ ἐνῶ ὑπάρχει κοινὴ τῶν Μοναχισμῶν μήτηρ, μολοντοῦτο ὁ Χριστιανικὸς Μοναχισμὸς εἶναι ὅλως τις κατάστασις διάφορος, ἐφ' ὅσον ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ζωηφόρον κρήνην τοῦ Χριστιανισμοῦ... Καὶ ἀποδεικνύεται, ἐκ τῶν ἀνομοίων αἰτίων συγκροτήσεως ἰδιομόρφων Μοναχισμῶν, ἡ ἐπιτελῶς διακεκριμένη θέσις τοῦ Χριστιανικοῦ Μοναχισμοῦ.

»Ὁ θεοσοφιστὴς, αἰφνης, πρίγκηψ Σιντάρτα, ὁ μετέπειτα Βούδας, ἀνιήλαξε τὴν πορφύραν του διὰ τοῦ ἐπιτελοῦς κι-

τρινον μαρτύρου ἀπὸ αἰσθημα ἀπαισιοδοξίας, ἵνα εἴρη τὴν λύτρωσιν (Νιρβάνα), διὰ μεθόδων παχυλῶν, νεκρώνων τὸ αἶσθημα τῆς ζωῆς, ὅλας τὰς ἀγαθὰς ἐπιθυμίας καὶ τὴν πρὸς πᾶν καλὸν βούλησιν. Οἱ Ἑσασαῖοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν φιλαγον μερίδα τοῦ Ἰουδαϊοῦ, ἐν τῇ λαιρεία τοῦ «νεκροῦ γράμματιος», ἔφευγον τὰς πόλεις ἄνευ θαυτέρας τινὸς δικαιολογίας, «καύχημα ἔχοντες ἐν τῇ σαρκὶ» μόνον καὶ «οὐχὶ εἰς Θεόν». Οἱ μονάζοντες Στωϊκοί, περιβαλλόμενοι τὸν λιτὸν φιλοσοφικὸν τρίθωνα φιλαρέσκως, οὐδεμίαν θεικὴν ὠφέλειαν ἐκαρποῦντο περιγελῶντες τὴν ματαιόλογον τύρβην τῶν συγχρόνων των ὑπεροπτικῶς καὶ ἱκανοποιούμενοι ἐκ τῆς ἀρνήσεώς των ταύτης.

«Ὁ Χριστιανικὸς ὁμῶς Μοναχισμὸς, ἐσχηματίσθη εἰς τὰς διαφόρους Ἐρημίους οὐχὶ ἐξ ἀπαισιοδοξίας, οὔτε ἐκ τοῦ πόθου τῆς «Νομικῆς λαιρείας», οὔτε ἀπὸ κενόδοξον φιλοσοφικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ ἀπὸ «τοῦν Χριστοῦ», ἀπὸ νέου τι αἴτιον, διότι «τὰ πάντα γέγονε καινὰ ἐν Χριστῷ...».

«Οὐδεμία, ἐπομένως, ἐσωτερικὴ σχέσηις ὑφίσταται μετὰ τὸν Χριστιανικὸν Μοναχισμὸν καὶ τῶν χρονικῶς προεβυτέρων τοιούτων, ἀλλ' οὔτε καὶ ὡς ἀρχικὸν δάνειον ἐλήφθη τι ἐξ αὐτῶν ἢ ὡς ἀντιγραφή ἀνεπιύχθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὑπέθεσάν τινες, μηδεμίαν σχέσηιν ἔχοντες μεθ' ὁμοκειολογικὰ ζητήματα. Ἐκαστος Μοναχισμὸς προέρχεται, ὡς ἐκ κνοφορίας, ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς μητρὸς του θρησκείας καὶ τόσῃν ἀλήθειαν κέκμηται, ὅσην ἀλήθειαν περιέχει ἡ μήτηρ του. Συνεπῶς οἱ Μοναχισμοὶ εἶναι ἰδιότυπα ἐκμαγεῖα τῶν θρησκείων ταυ...» (Μετὰ τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς», σελ. 148 - 150).

Ἐπομένως ὁ Παπαντωνίου διαπράττει θεμελιώδες λογικὸν σφάλμα ταυτίζοντας τὸν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Μοναχισμὸν μετὰ τὸν βουδδισμὸν ἐξ αἰτίας κοινῶν ἐξωτερικῶν γνωρισμάτων, ὅπως εἶναι ἡ φυγὴ ἀπὸ τὸν κόσμον, ἡ ὑποκουμένη σιωπὴ καὶ ἡ ἀκτημοσύνη.

Ὅπως ὑπάρχει ἀληθινὸν χάσμα μετὰ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ βουδδισμοῦ, ἔτσι

καὶ μετὰ τὸν Ὁρθόδοξον Μοναχῶν καὶ τῶν θλιβερῶν βουδδιστῶν καλογήρων, ποὺ εἶναι ντυμένοι τὸν κόκκινον ἢ κίτρινον χιτῶνα τοῦ Βισνοῦ.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ σ. τοῦ βιβλίου «Ἅγιον Ὅρος» ἀρχίζει στὸ «Προοίμιό» του μετὰ τὴν ταύτιση τῶν ἀγιορειτῶν μετὰ τοὺς βουδδιστὰς καλογήρους, εἶναι φυσικὸ παντοῦ νὰ βλέπη τὸν πεσσιμισμὸν καὶ τὴ «φρενικὴ δίψα γιὰ τὸ ἀπόλυτο», κατὰ τὴν βουδδιστικὴν ἐκδοχὴν.

Βέβαια ὁ Παπ. ἔχει σελίδες περιγραφικὰς τῆς ἀσύγκριτης ἀγιορειτικῆς φύσεως, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν λογοτεχνικὴν τους δύναμη, ὅπως κανεὶς μπορεῖ νὰ συμφωνήσῃ μετὰ κάποιες διακρίσεις καὶ παρατηρήσεις του, γιὰ τὴν μὴ ἱκανοποιητικὴ σάρκωση τοῦ μοναχισμοῦ ἀπὸ κάποιες μονάδες. Ἄλλο πρᾶγμα ὅμως εἶναι ἡ ἀνθρωπίνην ραθυμία καὶ ἄλλο εἶναι ὁ θεσμός. Καὶ ὁ σ. κάνει βασικὸν λάθος γιὰτὶ ἀγνοοῦσε τὸ θεσμὸν, δὲν διάβασε Πατερικὰ βιβλία ἢ ἤθελε νὰ βλέπη καὶ νὰ κρίνῃ σύμφωνα μετὰ τὶς προκαταλήψεις του. Ὅπως ἤδη ἀνέφερα, ὁ Παπ. δὲν ἐγνώριζε τὸν Ὁρθόδοξον Χριστιανισμὸν καὶ συνεπῶς δὲν εἶχε ἐμπειρίες καὶ κριτήρια ὀρθόδοξα γιὰ νὰ ἀποφεύγῃ τὶς αὐθαίρετες ταυτίσεις.

Πάντως θὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι στὶς ἀστοχες κρίσεις του καὶ τὶς παράλογες συσχετίσεις του μετὰ ἕνα ἄχρον ἱστορικὸν καὶ προχριστιανικὸν ἀσκητισμὸν, ἔδωκεν ἀφορμὴ καὶ ἡ πλεονάζουσα ἀγραμματοσύνη, ποὺ ὑπῆρχε καὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀλλὰ καὶ σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἑλλάδα πρὸ μισοῦ αἰῶνος, ὅταν ὁ Παπ. ἦλθε στὸν Ἄθω. Ἐνας ἄλλος ὁμῶς στὴ θέση του, ἀκόμα κι' ἔνας Φαλμεράιερ, θὰ διέστελλε τὸν θεσμικὸν μοναχισμὸν ἀπὸ τὶς ἀσυνεπείες σαρκώσεις του. Ἀλλὰ, ὅπως εἴπαμε, εἶδε τὸ Ἅγιον Ὅρος σὰν ἕνα τυποκρατικὸν βυζαντινὸν κατάλοιπον καὶ ὑπὸ πρίσμα πεσσιμιστικὸν.

Στὸ βιβλίον πολλές σελίδες καλύπτονται μετὰ τὴν κριτικὴν τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας καὶ τὴν ἀξιολόγησιν τῶν δύο

Πανθομολογείται ή κρισιμότητα τών καιρών, στους οποίους ζούμε. Ή χωρίς Θεό έπιστήμη και τεχνολογία εξελίχθηκε άλματωδώς και μέ τό πνευματικό της τέκνο τήν «πληροφορική», σάν άλλος πύργος τής Βαβέλ, ύψώνει άλαζονικά τό άνάστημά της, διεκδικεί ίσοθεία, ή και άντιμάχεται άνερυθριάστως τόν Πάνσοφο και Παντογνώστη. Ίσως όμως αυτή ή άλαζονεία άποβή ή μοιραία παγίδα θανάτου αιώνιου γιά τόν ταλαίπωρο άπιστο, κάπως άναλόγως μέ τόν άλλοτε έωσόφορο.

Άπό τήν άλλη μεριά, ό Διάβολος «ώς λέων ώρυόμενος περιπατεί ζητών τίνα καταπιή» μαζί μέ τούς συνεργάτες του, τούς μέ ένδυμα προβάτου λύκου, πού είναι οί σχισματικοί, οί αίρετικοί, οί άλλόθρησκοι, οί Σιωνισταί μέ τά πολλά «φιλόανθρωπα» παρακλάδια τους. Αυτόι όλοι επιδιώκουν καθημερινά και μέ επίμονη άναίδεια νά παραπλανήσουν άπό τή μοναδική όδό σωτηρίας τούς χλιαρούς όρθοδόξους, τούς φίλους και συγγενείς μας, άν είναι δυνατόν και τούς έκλεκτούς άκόμη.

Αυτά και τά άλλα –οί πόλεμοι, τά «τυχαία» άτυχήματα, οί «φυσικές» καταστροφές ή άπειλή πυρηνικού όλοκαυτώματος και ή όλη παγκόσμια άκαταστασία– πείθουν πολλούς πώς άποτελούν τά «σημεία τών καιρών», πού ό Κύριός μας, ό Ίησούς Χριστός, μάς επιβάλλει νά παρακολουθοΰμε. Αυτά πείθουν πολλούς πώς ζούμε ήδη στά προοίμια τής βασιλείας του 666 και του Άντιχρίστου.

Έμπρός σ’ αυτή τή γενική άναταραχή έμεις οί Όρθόδοξοι Χριστιανοί, οί δοΰλοι του Παντοδυνάμου Κυρίου μας, θά μείνουμε άπαθείς θεαταί τών γύρω μας συμβαινόντων; Ή άδράνεια ίσοδυναμεί μέ ήττοπάθεια και ήττα. Όφείλουμε άνυπερθέτως νά άνασυντάξουμε τίς πνευματικές μας δυνάμεις και νά συσπειρωθοΰμε γύρω άπ’ τόν Σωτήρα μας και τήν Έκκλησία Του. Όφείλουμε χωρίς άναβολή νά μάθουμε γι’ Αυτόν και γιά τό άγιο θέλημά Του, ώστε νά μπορέσουμε νά άντιταχθοΰμε και νά νικήσουμε στά έρχόμενα δεινά, ύπομένοντας μέ πίστη ό,τι επιτρέψη ό Κύριος και ύπερασπίζοντας μέχρι θανάτου τήν όρθόδοξη πίστη μας. Όφείλουμε γι’ αυτό προκαταβολικά νά άσφαλίσουμε τόν έαυτό μας πρώτα συνδέοντάς τον μέ τόν Κύριο και τούς διαδόχους Του και έπειτα νά φροντίσουμε και γιά τή σωτηρία τών δικών μας, άν τούς αγαπάμε.

Όμως, παρά τήν προδιαγραφείσα κρισιμότητα τών καιρών, άμελούν δυστυχώς πολλοί Χριστιανοί νά τηρούν τά

“Ο ακούων υμῶν, ἐμοῦ ἀκούει
“Ο δεχόμενος υμᾶς, ἐμέ δέχεται”
“Ο ἀθετῶν υμᾶς, ἐμέ ἀθετεῖ”
(Μθ.ί 4ο, Λκί 16.)

διάφορα πνευματικά τους καθήκοντα, πού είναι άπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά άρέσουν στόν Κύριο, νά άπολαμβάνουν τήν εύλογία Του και νά στεφανωθοΰν μέ τήν αιώνια Ζωή. “Ένα άπό αυτά τά καθήκοντα είναι και ή μελέτη του λόγου του Θεού και ιδίως του ιεροΰ Εΰαγγελίου. Προβάλλονται διάφορες δικαιολογίες και προφάσεις και ή έλλειψη χρόνου. Μάλλον όμως ύποκρύπτεται ό Πονηρός και ή θανατηφόρα άναβλητικότητα μας. Είναι άνάγκη νά πάρουμε στά σοβαρά τήν ψυχή μας και τή ζωή μας.

Έχοντας ύπόψη τά άνωτέρω και γιά νά διευκολύνουμε τό σύγχρονο Χριστιανό νά γνωρίση τόν Κύριό μας και τό άγιο θέλημά Του, άποφασίσαμε νά φιλοπονήσουμε ένα βιβλιαράκι μέ τίτλο: «Ίησούς Χριστός ό Κύριός μας (βασικά σημεία του Εΰαγγελίου)», όπου συνοπτικά και κάπως συστηματικά παρουσιάζουμε μεγάλες και βασικές άλήθειες. Μέ τίς περίπου πεντακόσιες παραπομπές επιδιώκουμε νά στρέψουμε τό ενδιαφέρον του άναγνώστη στό ίδιο τό Εΰαγγέλιο, γιά νά διαπιστώση μόνος του τήν άλήθεια τών λεγομένων μας. Τό βιβλίο μας έτσι γίνεται ένα άπαραίτητο βοήθημα γιά τήν προσεκτική και άποδοτική μελέτη του ιεροΰ κειμένου.

Περιέχονται τά έξης κεφάλαια: 1. Γέννηση και παιδική ηλικία, 2. Πρόδρομος και Βάπτισμα, 3. Ή Συνοδία του Κυρίου, 4. Θαύματα και θαυμασμός, 5. Ό Κύριος εναντι τών δαιμονίων, 6. Λόγοι του Κυρίου γιά τόν έαυτό Του, 7. Τό Θέλημα του Θεού, 8. Οί έντολές του Κυρίου, 9. Ή Προσευχή, 10. Φιλανθρωπία και Μετάνοια, 11. Οί Δωρεές του Θεού, 12. Διάβολος και κόλαση, 13. Έσχατα και Βασιλεία τών οΰρανών, 14. Ή Δύναμη του Θεού, 15. Οί Μαθηταί του Κυρίου.

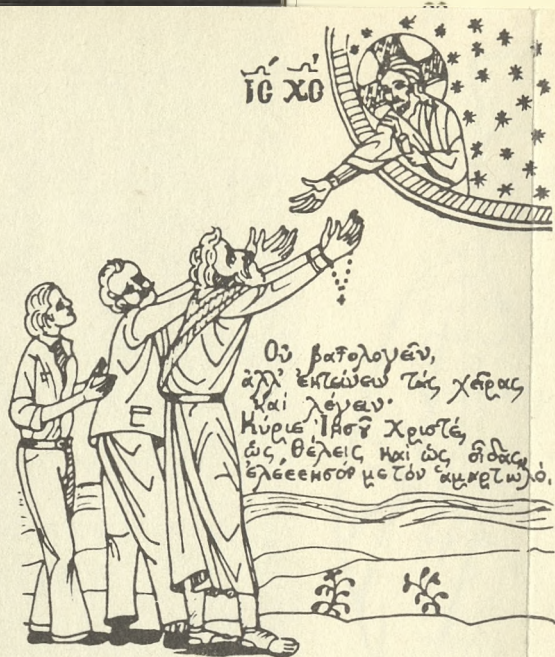
Πιστεύω ότι προσφέρω σημαντική βοήθεια στό σύγχρονο άνθρωπο. Έλπίζω ότι θά συμφωνήσετε μαζί μου και ότι θά θελήσετε νά συστήσετε έγκαρδίως αυτό τό βιβλίο στους περί υμᾶς και τούς ύφ’ υμᾶς, στους γνωστούς και φίλους. Ή άναμενομένη συμπαράστασή σας –ήθικη και υλική– θά μάς ενθαρρύνη νά συνεχίσουμε μέ άνάλογα έπόμενα έργα μας.

Ή λιανική τιμή του βιβλίου είναι 350 δραχμές, μέχρι τό Πάσχα 1988, όπου περιλαμβάνονται και τά έξοδα άποστολής: γιά κάθε πέντε αντίτυπα, καθώς και στους μή συμπληρώσαντας τό 25ο έτος τής ηλικίας τους στέλνεται μέ έκπτωση επί πρό- ή αντι-καταβολή. Τά κύρια σημεία του βιβλίου κυκλοφορούν και σε κασέττα μαγνητοφώνου. Κεντρική διάθεση: Ίερομ. Μάξιμος, Ταχ. Θυρίδα 49, Καρυές–Άγιον Όρος 630 86 (τηλέφωνα: 031–227.304, 01–6725285, 01–9225870, 0221–20729).

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ,
 Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με ::

Ὁὐ βατολογέν,
 ἀλλ' ἐκτείνῃ τὰς χεῖρας
 καὶ λέγει·
 Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ,
 ὡς θέλεις καὶ ὡς σὶ δάσκει,
 ἐλέησόν με τὸν ἀμάρτανον.

«ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΩΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΘΕ» (Α΄ ΘΕΣ. 5, 17)

«ΙΗΣΟΥ ΟΝΟΜΑΤΙ ΜΑΣΤΙΖΕ ΠΟΛΕΜΙΟΥΣ.»

ΙΩ. ΚΛΙΜΑΚΟΣ

Παρακαλείσθε νά συντελέσετε στή διάδοση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ μεταξύ τῶν γνωστῶν σας καί, ἂν ὠφελήθηκατε ἀπό τήν ἀνάγνωση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, νά γνωστοποιήσετε τό ὄνοματεπώνυμό σας καί τή διεύθυνσή σας στόν συγγραφέα του (καθώς καί ἂν ἐνδιαφέρεσθε γιά κομποσκοίνια, μοσχοθυμίαμα, σταυρουδάκια):

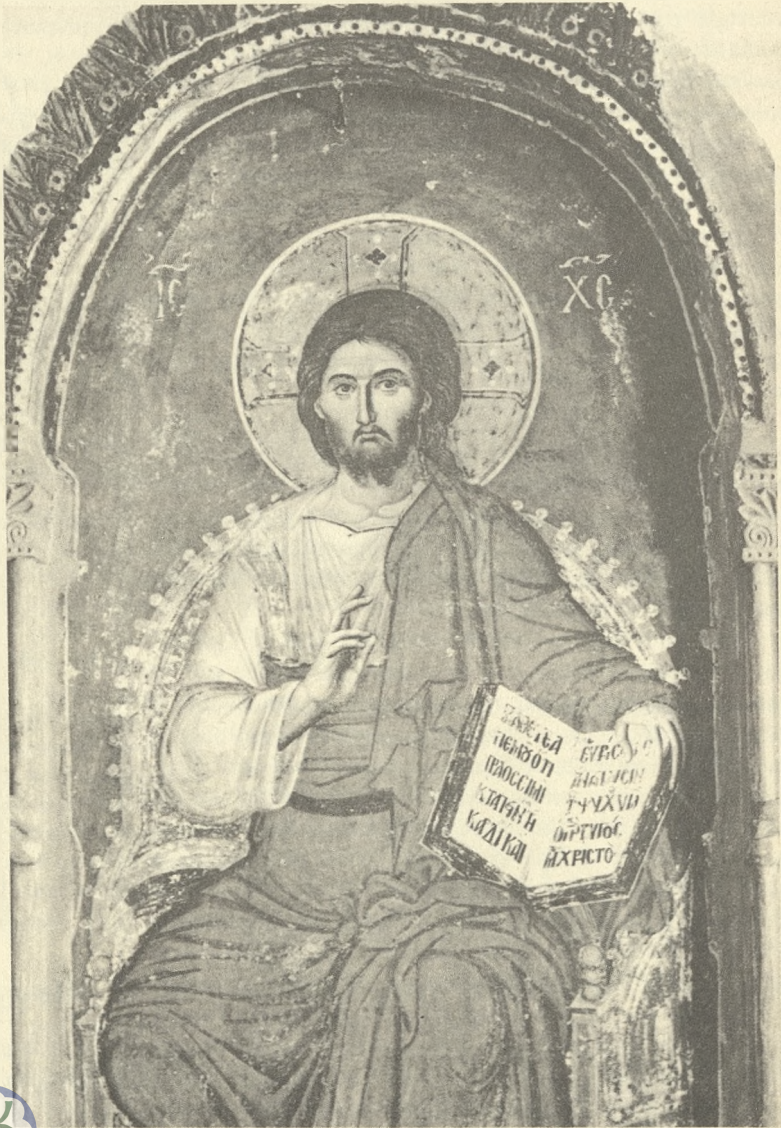
Ἱερομ. Μάξιμο Τ. Θυρ. 49 - 630 86 Καρυές, ἹΑγιον Ὄρος, τηλέφωνα: 031-227.309, 01-9225.870, 01-6725.285, 0221-20.729, ὁ ὁποῖος καί ἔχει τήν κεντρική διάθεση.

Ἄντίτυπα ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς ἐπί πρό- ἢ ἀντι-καταβολῇ.

Ἰησοῦς Χριστός ὁ Κύριός μας

Βασικά σημεῖα τοῦ Εὐαγγελίου

ΛΟΘΗΚΗ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ, ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ 1988

ζωής του Μοναχού. Μετά τīs ούσιαστικές συστάσεις: «Βλέπε, τέκνον, οίς συνθήκας δίδως τῷ δεσπότη Χριστῷ...», περνάει ἡ «Κατήχησις» στή μύση τῆς μοναδικῆς πολιτείας: «Υψηλοῦμαι οὖν σοι τὴν τελειοτάτην ζωὴν, ἐν ἡ κατὰ μίμησην ἡ τοῦ Κυρίου πολιτεία διαδεικνύται...». Θὰ ἀπαρνηθεῖς, γιὰ νὰ ἐλευθερωθεῖς, ὄχι μόνο τὰ πιδ ἀγαπημένα σου πρόσωπα, πράγματα καὶ συνήθειες, «ἀλλ' ἔτι καὶ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν, κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου...». Γίνε ἔτοιμος «πρὸς ἀγῶνας πνευματικούς, πρὸς ἐγκράτειαν σαρκός, πρὸς κάθαρσιν ψυχῆς...». Ὡς μοναχός, θὰ μείνεις νηστικός καὶ διψασμένος, γυμνός καὶ καταφρονεμένος. Ἀκόμα, θὰ σέ βρῖσουν καὶ θὰ σέ χλευάσουν.

Ὅμως «ὅταν ταῦτα πάντα πάθης, χαίρε...» γιὰ σένα ἔτοιμάζεται μεγάλη δόξα στοῦ οὐρανοῦς. Καὶ συνεχίζει ἡ ἴδια «Κατήχησις» σὲ τόνο θριαμβικό: «Ὡ, τῆς καινῆς κλήσεως! Ὡ, τῆς δωρεᾶς τοῦ μυστηρίου! Δεύτερο βάπτισμα λαμβάνεις σήμερον, ἀδελφέ...», μὲ τὸ ὁποῖο, τονίζει, «καὶ τῶν ἁμαρτιῶν σου καθαίρη καὶ υἱὸς φωτὸς γίνῃ». Λοιπόν, «ἀξίως τῆς κλήσεως περιπάτησον» ἀπαλλάγηθι τῆς τῶν ματαίων προσπαθειῶν μίμησης οὐν πρὸς τὰ κάτω ἔλκουσάν σε ἐπιθυμίαν ὅλον σεαυτοῦ τὸν πόνον μετᾶσες πρὸς τὰ οὐράνια. Γιατί, φιλοσοφεί, δὲν εἶναι μικρὸ νὰ ὑποσχεθεῖς ὀρκιζόμενος ὅτι θὰ τηρήσεις ὅλ' αὐτὰ καὶ βαρυσταθμένους νὰ ἐγκαταλείψεις τὸν ἀγῶνα, ἐπιστρέφοντας κατῆσχυμένους στὸν «κόσμος» καὶ τὰ πάθη σου. Ἡ, ἴσως, νὰ μείνεις στὴ Μονή, ζώντας ὅμως τῆ ζωῆ σου «καταφρονητικῶς» (μοναχός στὸ σχῆμα, κοσμικός στὸ φρόνημα). Μάθε ὅτι ἀπὸ τώρα σὲ ἀναμένουν κρείζονες ἀγῶνες...». Μὴ κοσμεῖσαι μὲ πάθη, ποῦ ἐνεργοῦμενα, γίνονται αἰτία νὰ ἔρθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐγκατάλειψη καὶ στὴ συνέχεια «ὁ τῶν ψυχῶν φθορεὺς» διάβολος, ἀλλὰ πράττε καλά ἔργα «τὰ πρέποντα ἀγίοις».

Τελειώνοντας τὴν «Κατήχησιν» ὁ ἐφημέριος, καὶ πρὶν ἀρχίσει νὰ διαβάξει τῆς τρεῖς πλούσιες σὲ περιεχόμενο Εὐχῆς, ὑποβάλλει τὴν ἔσχατη ἐρώτηση στὸν κειρόμενο, γιὰ νὰ πάει τὴν τελικὴ στερεότυπη καταφατικὴ ἀπάντηση: «Ταῦτα πάντα οὕτω καθομολογεῖς ἐπ' ἐλπίδι τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ταῦταις ταῖς ὑποσχέσεσι διακαρτερεῖν συντάσσει μέχρι τέλους ζωῆς, χάριτι Χριστοῦ;»

Στὴν πρώτη εὐχὴ εὐχεται ὁ ἱερεὺς νὰ γίνῃ ὁ Θεὸς γιὰ τὸν κειρόμενο «τείχος ὄχυρόν, πέτρα ὑπομονῆς, παρακλήσεως ἀφορητῆ, εὐτονίας χορηγός, εὐψυχίας πορισμός, ἀνδρείας συναγωνιστής...». Ὑστερα ἀπευθύνεται στὸν κειρόμενο, εὐχόμενος: Στὴν πρόθεση ποῦ ἔχεις γιὰ πῶδα καὶ θερμὴ ἀγάπη ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ, νὰ σοῦ προστεθεῖ καὶ ἡ δύναμη Του, ὥστε νὰ κατορθώσεις νὰ ἐκπληρώσεις τῆς ἁγίας ἐντολῆς Του καὶ ἔκτε μείνεις ἀγρυπνος εἴτε κοιμάσαι, Αὐτὸς νὰ γλυκαίνει τῆς ὥρας τῆς ζωῆς σου, εὐφραίνοντας τὴν καρδίᾳ σου «τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Στὸ τέλος τῆς μικρῆς αὐτῆς καὶ τόσο περιεπαικτικῆς εὐχῆς «σφραγίζει» ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ κατηχομένου, ὥπως σημειώνει τὸ Εὐχολό-

γιο, καὶ ἀρχίζει νὰ ἀπαγγέλλει τὴ δευτέρη εὐχὴ, ποῦ εἶναι ὀρχή μιὰ ἀποστροφή πρὸς τὴν Παναγία Τριάδα: «Ὁ ὢν Δέσποτα Πρωτοκράτορ, ὕμνιστε βασιλεῦ τῆς δόξης... ἐπίβλεψον ἰλέω ὄμματι ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τοῦ δούλου Σου (τοῦδε)...». Ἐδῶ εἶναι ἡ στιγμή ποῦ ὁ ἀνάδοχος δίνει τὸ νέο ὄνομα, τὸ ὄνομα τὸ μοναχικό. Συνερίζει δὲ νὰ εὐχεται ἐκτενῶς ὁ ἱερεὺς, στὸ ὑπόλοιπο τῆς Εὐχῆς, ὑπὲρ τοῦ Μοναχοῦ: «... κατασκεύασον αὐτὸν ὄργανον ἐναρμόνιον, ψαλτήριον τερπνόν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Καὶ ἐνῶ ἡ κουρὰ βρίσκεται στὸ ἀποκόρυφο τῆς ἱερότητας διαβάζεται ἡ τρίτη Εὐχὴ - ἀποστροφή πρὸς τὸν ἄναρχο Πατέρα. Στὸ τέλος τῆς εὐχῆς ἀπευθύνεται ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν πάστορα τὰ θεία καὶ συγκλονισμένο ἀπὸ τὴν ἱερότητα τῆς τελετουργίας Μοναχὸ μὲ τὰ λόγια: «Ἰδοὺ ὁ Χριστὸς ἀοράτως ἐντοῦθα πάρεστι. Βλέπε ὅτι οὐδεὶς σε ἀναγκάζει ἄλθειν ἐπὶ τοῦτο τὸ Σχῆμα. Βλέπε, ὅτι σὺ ἐκ προθέσεως θέλεις τὸν ἀραβῶνα τοῦ μεγάλου καὶ Ἀγγελικοῦ Σχήματος».

Καὶ ἔρχεται ἡ σειρά τῆς τελετῆς τῆς κουρᾶς, κατὰ τὴν ὁποία προτείνει ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν Μοναχὸ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ὅπου ἐπάνω βρίσκεται καὶ τὸ ψαλίδι. Τὸ ψαλίδι θὰ περάσει τρεῖς φορὲς ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Μοναχοῦ στὰ χέρια τοῦ ἀναδόχου καὶ ἀπὸ κεῖ στὰ χέρια τοῦ ἱερέως. Ἡ μεγαλειώδης ἀργοπορία τῆς συμβολικῆς αὐτῆς πράξεως ἔχει σκοπὸ νὰ τονήσει τὴν ἐλεύθερη κλήση τοῦ Μοναχοῦ καὶ νὰ ἐλέγξει, ὅσο τοῦτο εἶναι δυνατό, τὴ σταθερότητα τῶν αἰσθημάτων του ἀπέναντι στὸ μοναχικὸ Σχῆμα.

Παίρνοντας γιὰ τρίτη φορὰ τὸ ψαλίδι ὁ ἱερεὺς κείρει τὸ Μοναχὸ σταυροειδῶς, κόβοντας συμβολικὰ μερικὲς τρίχες στὰ τέσσερα σημεῖα τῆς κεφαλῆς του.

Τὴν πανευφρόσυνη αὐτῆς στιγμή, ποῦ οἱ χοροὶ ψάλλουν ὑπὲρ τοῦ νεόκομου τὸ «Κύριε ἐλέησον», οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἀναλαμβάνουν νὰ τὸν ὑψοῦν μὲ μοναχικὰ ἐνδύματα (ὄλα καινούργια κατατεθειμένα ἀπὸ τὴν προηγούμενη στὴ κορευτῆρι τοῦ ἱεροῦ). Τὰ ἐνδύματα αὐτὰ εἶναι: χιτῶν - σανδάλια - σχῆμα - ζώνη - ράσον - μανδύας - σκούφος - κουκούλιον. Διαβάζονται δύο ἀκόμα εὐχῆς καὶ ὁ νεόκομος «ὁ τῷ ἱερῷ παρεστῶς ἱερολογεῖται τὴν ἐπ' αὐτῷ μυστικὴν ἐπίκλησιν» (κατὰ τὰ ἀρεσπαγιτικά), ἀκούει στὴ συνέχεια τὰ «ειρηνικά» καθῶς καὶ τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα: Ἀποστολικὸ («Ἐφεσ. στ' 10 - 17) καὶ Εὐαγγελικὸ (Ματθ. ι' 37 - 1Α' α), ποῦ ἀναφέρονται σ' αὐτὸν καὶ τὴν μεγάλη κλήση του. Τὸ μυστήριον φτάνει στὸ τέλος του καὶ ὁ ἀνάδοχος δίνει στὸν νέο ἀδελφὸ τὸ «κρηθόν», τὸ «σταυρόν», τὸ «κομβοσχοίνιον», λέγοντας καὶ τὰ ἀρμόδια εὐαγγελικὰ λόγια.

Ἡ τελετὴ κατακλείεται μὲ τὸ ἰδιόμολο τοῦ α' ἤχου: «Ἐπιγνώμεν, ἀδελφοί, τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν...» ἐνῶ ὁ νεόκομος δέχεται τοὺς ἀσπασμούς καὶ τῆς εὐχῆς τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, στὴν ὁποία ἔχει ἐνταχθεῖ.

— «Πῶς ἐκλήθης, ἀδελφέ;»

— «Δείνας»

— «Νά ζήσης, νά εύαρεστήσης Θεώ και ανθρώπινα».

Στή συνέχεια γίνεται ἡ βεῖα Λειτουργία και ὁ ἐξαγνισμένος νεόκομος κρατώντας τήν ανάμμενη λαμπάδα, τὸ σταυρὸ και τὸ κομποσχοῖνι, τιμώμενος ἀπ' ὅλη τήν ὀδελφότητα, καλεῖται νά μεταλάβει πρῶτος, ὅπως γράφει ἀρχαῖο λόγοι: «πρῶτος ἤξει ἐπὶ τήν μετάληψιν τῆς θεαρχικῆς κοινωνίας».

Αὐτὴ εἶναι ἡ τελετὴ τῆς κουράς, μιὰ τελετὴ φορτισμένη με ὅλη τήν ἱερότητα τοῦ θεοῦ μυστηρίου και πού, με τὴ μοναδικότητα πού ἔχει, γίνεται ἡ ἀπαρχὴ νέας ζωῆς: τῆς μοναχικῆς.

Ο ΕΞΟΔΙΑΣΤΙΚΟΣ

ΕΡΙΓΡΑΨΑΜΕ τὴ τελετὴ πού ἀφορᾶ στή πνευματικὴ γέννηση τοῦ Μοναχοῦ: τώρα θὰ μιλήσουμε γιὰ τὸν σωματικὸ θάνατό του. Μόλις διαπιστωθεῖ ἡ κοίμησης τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ νοσοκόμος (ἢ ἄλλος ταγμένος γι' αὐτὸ τὸ ἔργο μοναχός), με

τὴ βοήθεια και ἄλλων ἀδελφῶν, ἀναλαμβάνουν νά εὐπρεπίσουν τὴ σωρὸ, ντύνοντας τὸν ἀπελθόντα με ρούχα καθαρὰ και πλένοντας τὸ τίμιο πρόσωπό του.

Ἄκόμα τοῦ φοροῦν τὰ σανδάλια, τὸ ζωστικὸ, τὰ σχήματα, τὸν σκούφο, τὸ κουκούλι του. Στὴ συνέχεια τὸν τυλίγουν στὸ ράσο του, τὸ ὁποῖο ἔχουν προηγουμένως διαπλάτυνει. Τὸ ράσο του γίνεται τὸ σάβανο του και ἐπάνω σ' αὐτὸ κοσμούν τρεῖς σταυροὺς με ἄσπρη κλωστή: στὸ μέτωπο, τὸ στήθος, τὰ γόνατα. Τώρα εἶναι ἔτοιμος γιὰ τὴ μεταφορά του στὸ νάρθηκα τοῦ καθολικοῦ (ἢ τοῦ κυριακοῦ).

Ἡ κοίμηση γίνεται ἀμέσως γνωστὴ σ' ὅλη τὴ Μονή και στὴ συνέχεια σ' ὅλο τὸν ἀγιορειτικὸ κόσμο. Ἔτσι ὁ καθένας πού πληροφορεῖται γιὰ τὴν κοίμηση τοῦ ἀδελφοῦ, κάνει τὸ σταυρὸ του λέγοντας και μιὰ εὐχὴ: «Ὁ Θεὸς νά τὸν ἀναπαύσει», «Θεὸς σχωρῶ' τον» κ.τ.τ.

Ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς θὰ μείνει στὸ νάρθηκα ὅλη νύχτα. Πρὸς τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς του τοποθετοῦν μανουάλι με λαμπάδα ἀνάμμενη και θυμιατὸ με θυμίαμα

«Ὅλοι οἱ πατέρες τῆς Μονῆς, με πρῶτο τὸν ἡγούμενο, θὰ περάσουν ἀπὸ τὴ σωρὸ και θὰ διαβάσουν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀνάμμενης λαμπάδας ἀπὸ ἕνα κάθισμα ὁ καθένας. Πρὶν ὅμως και μετὰ ἀπ' αὐτὸ θὰ δάλουν μετάνοια και θὰ ἀσπαστοῦν τὴν εἰκόνα, πού ἔχει τεθεῖ στὸ στήθος τοῦ μακαρίτου, και στὴ συνέχεια τὸ μέτωπό του. Ὁ ἱερέας ἐπὶ τῶν θά θυμιάσει.

Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐξοδιαστικοῦ γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴ λειτουργία, τὸ πρωὶ ἢ μετὰ τὸν ἔσπερον, τὸ ἀπόγευμα. Συγκεντρώνεται ὅλη ἡ ἀδελφότης.

Τότε ἡ σωρὸ μεταφέρεται ἀπὸ τὸ νάρθηκα στὴ λιτὴ (ἢ στὸ καθολικὸ ἐάν προκρίτει περὶ ἱερέως) και ὁ ἐφημέριος «βαλὼν ἐπιτραχήλιον και θυμίαμα ἐπὶ τὸν θυμιατόν, εὐλογεῖ συνήθως» (Μ. Εὐχολόγιον), ἐνῶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς διανέμει λαμπάδες σὲ ὅλους τοὺς παρισταμένους. Ἡ ἀκολουθία εἶναι, σ' ἀλήθεια, στὸ ζετύλιγμά της μιὰ ἀποκάλυψη. Ποιητῆς με μεγάλη εὐαισθησία, τρόφιμοι τῶν μοναστηρίων και αὐτοί, εἶναι οἱ συνθέτες της. Τὰ τροπάρια δὲν μιλοῦν μόνο γιὰ τὴ ματαιότητα τοῦ βίου (πράγμα πού μπορεί κανεὶς νά τὰ διδαχθεῖ και ἀπὸ τὴ σωρὸ πού κείται στὸ μέσον τῆς λιτῆς), ἀλλ' ὕμνου και τὴ νίκη τῆς Ζωῆς, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ θανάτου και τῆς φθοράς. Πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας, τὴ στιγμή πού ἀρχίζουν νά ψάλλονται τὰ προσόμοια με πρῶτο τό: «Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν, δῶμεν, ἀδελφοί, τῷ θανόντι...», προσέρχονται, οἱ ἀδελφοὶ και ἀσπάζονται τὸν κεκοιμημένο. «Πάντα τὰ τοῦ σώματος νυνὶ ὄργανα, ἀργὰ θεωροῦνται: τὰ πρὸ μικροῦ κινήτὰ πάντα ἀνεργητὰ, νεκρὰ ἀναίσθητα. Ὁφθαλμοὶ γὰρ κατέδυσαν πόδες, χεῖρες ἠσυχάζουσι και ἀκοὴ σὺν αὐτοῖς, γλώσσα τῆ σιγῇ συνεκλείσθη: τάφω παραδίδονται: ὄντως ματαιότης πάντα τὰ ἀνθρώπινα». Στὴ συνέχεια γίνεται ἡ ἀπόλυση τῆς ἀκολουθίας, γιὰ ν' ἀρχίσει ὑπὸ τὶς πένθιμες κρούσεις τῆς καμπάνας ἡ ἐκφορά τῆς σωρῶς.

Προηγούνται τὰ εἰσοδικὰ και οἱ ἱερεῖς ἔπεται ἡ σωρὸς και ἀκολουθοῦν, με ἀνάμμενες τὶς λαμπάδες τους, οἱ λοιποὶ πατέρες. Κατὰ τὴν πορεία πρὸς τὸ κοιμητήριο ψάλλονται τροπάρια και γίνονται δεήσεις. «Φθάσαντες δὲ εἰς τὸν τάφον, ἀποτίθειαι μὲν τὸ λείψανον ἐν τῷ μνήματι ὁ δὲ ἱερεὺς χοῦν λαβῶν μετὰ τοῦ πτύου, ἐπιρρίπτει τῷ λείψανῳ σταυροειδῶς» (Εὐχολόγιον), και στὴ συνέχεια ἀδειάζει ἐπάνω του τὸ περιεχόμενο μιᾶς κανδήλας, τὴ στιγμή πού ψάλλεται τὸ τροπάριο: «Γῆ χανοῦσα ὑπόδεξι τὸν ἀπὸ σοῦ πλασθέντα...».

Με συνηγμένη τὴν ἀδελφότητα γύρω ἀπὸ τὸν νεοσκαμμένο τάφο, θὰ γίνετὶ τὸ πρῶτο κομποσχοῖνι ἀπὸ τὸν τυπικάρη. Κάθε ἀδελφὸς θὰ κάνει κομποσχοῖνι γιὰ 40 ἡμέρες ὑπὲρ τοῦ θανόντος, κατὰ τὴν, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ κεκοιμημένου, παράκληση τοῦ ποιητῆ: «Πνευματικοὶ μου ἀδελφοὶ και συνασκηταί, μὴ μου ἐπιλάβεθε, ὅταν προσεύχησθε πρὸς Κύριον: ἀλλ' ὀρώντες μου τὸν τάφον, μὲμνησθε μου τὴν γάγαιαν και ἱκετεύσατε Χριστόν, ἵνα κατατάξῃ τὸ πνεῦμα μου μετὰ τῶν Δικαίων». Οἱ αἰτήσεις και δεήσεις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του θὰ συνεχίζονται ἀεπὶ ἐν ἔτος παρρησίᾳ ἐν τῷ Κυριακῷ Ναῶ, ἐν δὲ τῷ κοιμητηρίῳ μέχρι τῆς ἀνακομιδῆς αὐτοῦ, ἧτοι ἐπὶ τριετίαν» (Ἐσωτερικοὶ κανονισμοί).

Ἐκεῖνο πού πρέπει νά σημειωθεῖ ὡς ἀξιοθαύμαστο προνόμιο τῶν Ἀθωιτῶν μοναχῶν, εἶναι ὅτι, τὸ σῶμα τοῦ ἀποιχομένου μένει, μέχρι τὴν ταφή του, μαλακὸ και εὐλύγιστο, ἀντίθετα με τὰ σῶματα ὄλων τῶν νεκρῶν, χωρὶς ἐξαιρέση, πού μένουν σκληρὰ και ἀλύγιστα.

Ἡ ὅλη ἀκολουθία διαρκεῖ πάντα ἀπὸ δύο ὡρες. δ.μ.δ.

ΓΙΑ ΝΑ ΛΑΜΨΟΥΝ ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Μετεώρων. Κίνδυνον από την λειψανδριαν των και κίνδυνον από το κοσμικόν πνεύμα, πού τὰ βλέπει ώσάν σπάνια τουριστκά περιρίττερα!

Έγραψαμε βέβαια ώρισμένες σκέψεις μας και έκάναμε και μιá εκκληση στην όρθόδοξη ευαισθησιαν του οικείου Έπισκόπου, στους Χριστιανούς νέους μας, áκóμη και στον Άνώτατον Άρχοντα της Όρθόδοξου Πατρίδος μας, για την σωτηριαν των Μετεώρων.

Άλλά πρέπει να εΐμεθα και ρεαλισταί. Και πρέπει áκόμη να σκεπτόμεθα τις πλέον δυνατές λύσεις με βάση τις διαπιστώσεις μας. Και οι διαπιστώσεις μας δεν είναι καθόλου ένθαρρυντικές. Και εξηγούμεθα.

Κατά κανόνα και σύμφωνα με ένα μεγάλο αριθμόν Ι. Κανόνων, προστάτης των μοναστηριών είναι ό εκάστοτε οικείος Έπίσκοπος, πλήν των Σταυροπηγιακών, πού άνήκουν εις το κλίμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Άλλά παρουσιάζεται το εξής παράδοξον φαινόμενον: κατά κανόνα τὰ τελευταία χρόνια, ό εξ άξιώματος προστάτης των μοναστηριών, αν δεν είναι πολέμιός των, δείχνεται άδιάφορος, σαν να μη τον συνδέει οργανικός ή κοινή ιδιότης — άποϋ οι Έπίσκοποι είναι και μοναχοί — και άκόμη, σαν να μην έχη άνάγκην των προσελθόντων των μοναχών ή θεόσωστη επαρχία του. Το θλιβερόν αυτό φαινόμενον, πού δη-

μιουργεί αντίφάσεις εις το εκκλησιαστικόν σώμα, όφείλεται στην ιστορικήν νόθευση του τρόπου άναδείξεως των Έπισκόπων. Άνά τους αιώνες οι Έπίσκοποι προήρχοντο από τὰ μοναστήρια, τὰ όποία ήσαν και «σεμνεΐα», αλλά και σχολεία άρετής και παιδείας θεολογικής.

Οι μοναχοί μέσα στους όρους και τους κανόνες του μοναστικού βίου, με την πολυχρόνια άσκηση των άρετών άνεδεικνύοντο διδάσκαλοι ευσεβείας και ίατροί των ψυχικών παθών, ιδιότητες άπαραίτητες για τον μέλλοντα πομένα της Έκκλησίας. Άπό αυτούς εξελέγοντο οι Πατριάρχαι και οι Έπίσκοποι. Το πανεπιστήμιον της Έκκλησίας δεν λειτουργούσε μέσα στον κόσμο, αλλά στις Έρήμους. Έτσι ήταν δεδομένη ή οργανική σχέση Έπισκόπων και μοναστηριών, όποτε και διδάσκαλοι του μοναχισμού έγέγοντο και άπλανείς θεολόγοι της Όρθοδοξίας στο ήθος και την γνώση.

Τώρα όμως στο χώρο της Όρθόδοξης Έκκλησίας, την άσκητικήν και μοναστικήν άγωγήν της Έορήμου αντικατέστησεν ή γραμματολογική θεολογία του Πανεπιστημίου. Και ή όδός για την άνάβαση στην εκκλησιαστικήν ιεραρχία δεν είναι πλέον τὰ μοναστήρια και ή Έρημος, αλλά ή θεολογική σχολή. Και ως προς την διάσωση της αρχαίας τάξεως, έμεινε μόνον μιá τυπική κορυφή σε κάποια μονή για να έγγραφη στα μοναχολόγια ως μοναχός ό μέλλον Έπίσκοπος, δηλαδή παραμονή στο μοναστήριον μιá - δύο ώρες.

Άντιλαμβάνεται κανείς πλέον την διάσταση Έπισκόπου και μοναστηριών. Ό Έπίσκοπος δεν δύναται να έννοήση τίποτε από μοναχισμόν και οι μοναχοί άδυνατούν να τον άναγνωρίσουν ως άνήκοντα στο μοναστικόν σώμα. Έτσι οι συγκρούσεις, οι παρανοήσεις και γενικά ή άσυμπαθής έκ-

τέρωθεν συμπεριφορά, βεβαιώνουν απλῶς τὸ χάσμα μεταξύ δύο διαφόρου νοοτροπίας κόσμων.

Ὅποτε, οἱ μὲν Ἐπίσκοποι, ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν πνευματικὴν ἐνότητα τοῦ μοναχισμοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησία, μεταχειρίζονται τοὺς μοναχοὺς ὡς δευτέρας τάξεως χριστιανούς καὶ τὰ μοναστήρια ὡς ἀν κερδοφόρα ἰδρύματα· οἱ δὲ μοναχοί, αἰσθανόμενοι ἀνασφαλεῖς ἀπέναντι «ἐχθροῦ», συσπειρώνονται ἀμυντικὰ γιὰ νὰ διασωθοῦν ἀπὸ τὴν συνεχῆ ἀπειλὴν ἀπροδοκῆτων ἀξιώσεων.

Αὐτὸ βέβαια τὸ κλίμα τῆς ἀμοιβαίας δυσπιστίας καὶ ἀφιλίας, ἂν μὴ ἐχθρότητος, οὔτε τὸ μοναστήριον προάγει, ἀλλ' οὔτε δημιουργεῖ αἴσθημα ἀσφαλείας εἰς τοὺς θέλοντας νὰ μονάσουν. Κι' ἔτσι δὲν εἶναι περιέργον ἂν ἐρημῶνονται τὰ μοναστήρια καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη ἀνταπόκριση στὶς ἀγωνιώδεις ἐκκλήσεις μας.

Ἄναμφιβόλως δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ τὸ αἷτιον ἀπροθυμίας γιὰ τὴν ἐπ' ἀνδρωσὴ τῶν θαυμασιῶν ὁρίων καθιδρυμάτων τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἄλλὰ ὅποσοδήποτε εἶναι ἀπὸ τὰ πρὸ σημαντικά. Δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα βέβαια ἡ αἴσθησις τῆς ἀπουσίας ἀγάπης καὶ στοργῆς καὶ ἐνισχύσεως ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον πρὸς τοὺς μονάζοντας. Καὶ ἀπόδειξις εἶναι, ὅτι ὅπου σπάνια εὐρίσκεται Ἐπίσκοπος, πού περιβάλλει μὲ ἀγάπην τοὺς μοναχοὺς, ἐκεῖ καὶ ἡ ἀδελφότης ἱκετεύει τὸν Κύριον γιὰ νὰ τὸν συντηρῇ εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Καὶ τώρα ἂς ἔλθωμε στὸ συγκεκριμένον θέμα τῶν Μετεώρων. Οἱ ἔριδες τῶν μοναχῶν μὲ τοὺς ἐκάστοτε Ἐπισκόπους πιστοποιοῦν ὅσα ἐγράψαμε. Ἡ δὲ ἐκεῖθεν ἀναχώρησις ὀλοκλήρων ἀδελφοτήτων βεβαίως τὴν προβληματικότητα μονάσεως ἐκεῖ. Καὶ ἀκόμη, ἡ ἐπὶ τόσα χρόνια ἀπ' ἀνδρωσὴ τῶν μοναστηρίων, δίνει τὸ μέτρον τῶν διαθέσεων ἐκεῖνων πού θὰ ἤθελαν νὰ μονάσουν.

Βέβαια, ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ ἀναλύσῃ τοὺς λόγους τῆς συμπεριφορᾶς τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων ἀπέναντι στὰ μοναστήρια, ἀνεκάλυπτε καὶ κάποια ἐλαφρυντικά. Καὶ αὐτὰ συνίστανται στὸ ἀντιμοναχικόν

πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Μόλις ξεσπάσῃ κανένα «σκάνδαλο» προσπελάσεως πρὸς τὸν μοναχισμόν, οἱ γονεῖς, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι καὶ ὁ τύπος καταφέρονται κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου, ὁπότε χρειάζεται ἡρωϊσμός γιὰ νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ ἡ κατακραυγὴ. Ἀλλὰ συνήθως ἡρωϊσμός δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ λείπει ἡ δάση του, πού εἶναι ἡ γνώσις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ μοναχισμοῦ. Γι' αὐτὸ παρετηρήθη νὰ παίρνουν οἱ Ἐπίσκοποι στάση οὐδετέρα. Ἡ νὰ συσχηματίζονται κι' αὐτοὶ μὲ τὸν κόσμο καὶ νὰ διαμαρτύρονται κατὰ τῶν μοναχῶν στὶς περιπτώσεις τοῦ ἀντιμοναχικοῦ θορύβου.

Ἐτόμενον εἶναι, οἱ οἰκεῖοι Μητροπολίται νὰ μὴ εὐνοοῦν τὴν τάση τῶν φιλομοναχῶν νέων πρὸς μοναχοποίηση, ἀλλὰ καὶ νὰ φοβοῦνται τὰ κατὰ καιροὺς «κρούσιμα» ἀναχωρησεῶς τῶν ἀπὸ τὸν κόσμο. Ὅποτε θὰ ἤρχοντο νὰ μὴ εἶχαν καθόλου μοναστήρια στὴν θεόσωστη ἐπαρχία των, διὰ ν' ἀπαλλάσσωνται ἀπὸ τοὺς σχετικὸς πονηκεφάλους, ὅταν παρουσιάζωνται τέτοια «ἀπονενομημένα» διαδήματα.

Φαίνεται λοιπόν, ὅτι γιὰ τὸν τελευταῖον αὐτὸν λόγον, σὲ συνδυασμὸν καὶ μὲ τὴν δεδομένην ἀσυγγένειαν τῶν πλείστων Ἐπισκόπων μὲ τὸν μοναχισμόν, ἡ δικαιοῦσα Ἐκκλησία μὴ θέλουσα προφανῶς τὴν τουριστικοποίηση τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, ἐπενόησε πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν μία λύσις: ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ γίνωνται τὰ μοναστήρια ἀπὸ Μητροπολιτικά σὲ Συνοδικά.

Ἦστερα ἀπὸ μελετημένες εἰσδηγῆσεις γιὰ τὴν ὁργάνωσις τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἡ Ἱ. Σύνοδος, διαπιστώσασα τὶς ἀδυναμίες πού παρουσάζουν τὰ ὑπὸ Ἐπίσκοπον μοναστήρια, ἔδωσε τὴν διέξοδον τῆς ἐξαρτήσεως τῶν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων.

Μετατιθεμένης ἔτσι τῆς ἀναφορᾶς τῶν μοναχῶν ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Ἐπισκόπου εἰς τὸ ἀπόστολον συλλογικὸν ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον, τὴν Ἱ. Σύνοδον, εἶναι προφανές ὅτι αἰσθάνονται κάποια ἐλευθερίαν καὶ λύτωνα τὰ χεῖρα των γιὰ ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς προκοπῆς τοῦ πνευματικοῦ ἰδρύματος, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν αἴσθησις τῆς ἀνασφαλείας, πού τοὺς

→ εἰς σ. 31

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΑ

ΣΜΗ ΕΥΩΔΙΑΣ πνευματικής είναι ο τίτλος ενός «άπανθισματος πατερικής σοφίας, εκ των Πατερικών λειμώνων» του κ. Μιχ. 'Αγγελίδου. Πρόκειται για τον δεύτερον τόμον 1000 όλοκλήρων σελίδων, εντός του όποιου καταχωρίζονται έρρανίσματα - άποσπάσματα από λόγους των Τριών 'Ιεραρχών, Μ. Βασιλείου, Γρηγορίου του Θεολόγου και 'Ιωάννου του Χρυσοστόμου.

Τά άποσπάσματα σημειώνονται μέ αύξοντα άριθμόν, πού παραπέμπει στους «λόγους» άπ' όπου έλήφθησαν και στό τέλος, έκτός από τόν πίνακα όνομάτων και πραγμάτων, παρατίθεται έννοιολογικόν εύρετήριο, όπου όλόκληρον τό περιεχόμενον διαιρείται σε ένότερες θεματών, πού έλήφθησαν από την Πατρολογία του Μίνγε.

Τού όλου έργου προτάσσονται Προλεγόμενα βασυτόχαστα, έμπνευσμένα και «άλατι ήρτυμένα» υπό του Μητροπολίτου 'Υδρας κ. 'Ιεροθέου, άκολουθούν Εισαγωγικά και σύντομα βιογραφικά σημειώματα των 'Αγίων.

'Εκείνο πού ιδιαίτέρως δίνει άξίαν στό όγκώδες αυτό έργον, είναι ότι ό άνθολόγος και εκδότης τό προσφέρει δωρεάν, όπως και τόν πρώτον τόμον, από άγάπην στην Πατερικήν γραμματείαν και για διάδοση των Πατερικών θεσaurών, πού συνίστανται στην έν άγίω Πνεύματι σοφίαν και τό κάλλος της γλώσσης.

Βέβαια ή γλώσσα του 4ου και 5ου αιώνας για την εποχή μας ούτε κατανοείται από τους πολλούς, άλλ' ούτε αγαπιέται. 'Η γλώσσα είναι ένα είδος του λόγου ρευστόν. Πλάθεται, αναπλάθεται, εξελίσσεται, μεταμορφώνεται, μορφώνεται, αναμορφώνεται ανάλογα και μεν χρόνον, τόν τόπον, τών τρόπων ζωής, καλλιτεργείας, ήθικής στάθμης, πνευματικής ευελιξίας ή στατικότητας. 'Η γλώσσα είναι κάτι ζωντανό, αλλά και πεθαίνει. Κι ανάλογα πάλιν με την άποκταμένην ξξιν αγαπιέται. 'Ετσι δέ εξηγείται και τό φαινόμενον της φανατικής προσκολλησσεως στον τύπον της γλώσσης, πού έκαστος χρησιμοποίησε και άγάπησε κι' έπομένως άπολυτοποίησε.

'Η γλώσσα άνήκει στον νοην και την καρδιά. Και συμβαίνει να καταλαβαίνουμε ένα γλωσσικόν έρώμα, αλλά να μη τό αισθανόμεθα, γιατί έχου-

με συνηθίσει ένα άλλο. Πάντως όταν θέλωμε να διδάξωμε τόν λαόν μας, δέν πρέπει να άγνοούμε τόν χώρον και τόν χρόνον. 'Αλλοιώς έμπίπτομεν εις όσα γράφει ό 'Απόστολος (Α' Κορ. 14, 6-28). Και νομίζομεν ότι ή γλώσσα του βιβλίου αυτού ελαττώνει τις έλπίδες ώφελείας.

"Αξις πάντως ό μισθός του καλού έν Χριστώ άδελφού κ. 'Αγγελίδου.

ΙΧΑΜΕ καταχωρίσει στό προηγούμενο τεύχος σύντομη αυτοσκιαγράφηση του γνωστού σπουδαίου ήσυχαστού Γέροντος 'Ιωσήφ από τό όμώνυμο βιβλίον: «'Εκφρασις Μοναχικής 'Εμπειρίας».

Πρόκειται για μία συλλογή από έπιστολές του μακαριστού Γέροντος 'Ιωσήφ προς τά πνευματικά τέκνα του στον κόσμον, τις όποιες εξέδωκαν σε ένα ώραιον και πνευματικότερον βιβλίον οι ήδη διαπρέποντες στον "Αθω καλοί και άντάξιοι του όποτακτικού.

'Ο Γέρων 'Ιωσήφ άνήκει στην κατηγορίαν των δυναμικών άσκητών, των ηηπτικών νεοπατέρων, οι όποιοι έφήμισαν σ' όλην την μοναστικήν ζωήν των τόν όρισμόν του άγίου 'Ιωάννου της Κλίμακος: «Μοναχός έστι βία φύσεως διηνεκής».

'Από καταβολής φύσεως ύπήρξεν άνήρ ισχυράς βουλήσεως και, έν και όλιγογράμματος, με νοην δυνατόν. Διαποτισμένος από τους γονείς του με την όρθόδοξον ευσέβειαν, ζούσε από τόν κόσμον άκόμη σαν μοναχός με μακρές νηστείες, προσευχές και άγρυπνίες.

Νέος άκόμα δέν είχε περιώρεια έπιλογής τρόπου ζωής. 'Ηταν φανερή ή κλήση του από την κλίση του. Και ήπρε τόν δρόμο, πού όδηγούσε στον άσκητικό "Αθωνα, στο «Περιβόλι της Παναγίας».

Είχε ήδη από τόν κόσμο σχηματίσει κριτήρια για ένα γνήσιον και δυναμικόν μοναχισμόν. Και ακολουθώντας τόν 'Αποστολικόν κανόνα: «τά πάντα δοκιμάζετε τό καλόν κατέχετε», άναζητούσε τών πλέον καρποφόρον τρόπων άσκητικής ζωής. Και «πολλές πληγές δεχθείς, διά των δεξιών και άριστερών», όπως γράφει για τόν εαυτόν του ό άδελός 'Ισαάκ ό Σύρος, κατέληξε πλέον σε ένα ιδιότυπον τρόπον, άλλα πατερικόν, πού εκράτησε μέχρι της έν Κυρίω κοιμήσεώς του και μετέδωσε

καί στους ύποτακτικούς του.

Στις σελίδες τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Γέροντος Ἰωσήφ ἀποτυπώνονται ὁ ὀδυνηρὸς ἀσκητικὸς ἀγώνας του, ἡ πᾶλη του μετὰ τοὺς δαίμονες καὶ τὰ πάθη, τὰ ἐνεργήματα τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ διάφορα ὀράματά του. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἐφθασε στὰ κράσπεδα ὑπερφυσικῶν ἀποκαλύψεων καὶ σὲ μεγάλᾳ πνευματικᾷ μέτρᾳ.

Ἐκεῖνο ποὺ κυρίως ἤθελα νὰ τῶνισά στὴν σύντομη αὐτὴ παρουσίαση τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀξία τοῦ ἀσκητικοῦ καὶ νηπτικοῦ βίου, χάρις στὸν ὁποῖον ἕνας ὀλιγογράμματος μοναχὸς γίνεται σοφός, διακριτικός, διδάσκαλος, μύστης τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ἄνθρωπος σχετικᾶ τέλειος.

Ὁ Γέροντας Ἰωσήφ συντέλεσεν ἀποφασιστικὰ εἰς τὴν ἀναβίωση καὶ ἐξάπλωση τῆς νεαρᾶς προσευχῆς καὶ γενικᾶ τῆς νῆψως καὶ τὰ ἴχνη του εἶναι ἔντονα στὸ σύγχρονον Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν στὸν κόσμον. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἶμεθα εὐγνώμονες στὴν μνήμη του καὶ τὸν παρακαλοῦμε νὰ προσεύχεται πρὸς Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ταπεινῶν.

Κλείνοντας αὐτὲς τὶς συνοπτικὲς κρίσεις θὰ ἤθελα νὰ συμπληρώσω, ὅτι μετὰ τὴν ἀξιοθαύμαστη καὶ ὁσια ζωῆ του ὁ Γέροντας Ἰωσήφ, διδάσκει ὅλον τὸν κόσμον σὲ ποιά θεῖα ἐπίπεδα ἀνεβάζει τὴν ἀνθρώπινη φύση ἢ ἐπιμέλεια καὶ καλλιέργεια κατὰ Χριστὸν τοῦ «ἐμψύτου λόγου» καὶ σὲ ποιά ἁγία μεταμόρφωση προκόπτει ἡ ψυχὴ μετὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων καὶ τῆς προσφερομένης Χάρης τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀνέβλυσεν ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση τοῦ γλυκυτάτου Κυρίου Ἰησοῦ.

ΩΡΙΣ ἀμφιβολίαν μεταξὺ τῶν συγχρόνων σειρήνων, ποὺ παρασύρουν στὴν ἀμφισβήτηση» καὶ τὴν ἀποστασίαν ἀπὸ τὸν πανταχοῦ παρόντα Θεὸν τὴν ἀφελὴ νεότητα, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγαλειώδεις ἡλικίας ἀνθρώπους μας, εἶναι καὶ ὁ ἰδανικο-

ποιημένος Μαρξισμός.

Ὅταν ἡ ψυχὴ χάσῃ τὴν αἴσθησιν τῆς μεταφυσικοῦ χαρακτῆρος εὐγενείας τῆς, χάσῃ τὸν προανατολισμὸν τῆς πρὸς τὸν Θεόν, ποὺ τὴν γερμίζει μετὰ φῶς καὶ ἀγάπην καὶ κάθε «δόση ἀγαθοῦ», τότε ὀρφανή, ξένη μετανάστις, ἀλύτρωτη, δυναστευομένη ἀπὸ ἐναντίους σκοτεινὰς παρορμήσεις, ἀνίκανη νὰ διακρίνῃ τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκότος, γίνεται δέκτης κάθε φωνῆς ἐκμαυλιστικῆς σειρήνας, ποὺ ὑπόσχεται ὅτι ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς δὲν ἔχει.

Ἔτσι ἡ ψυχὴ, μέσα στὸ σκοτάδι τῆς καὶ ἀφοῦ μετέφερε τὰ ἑσωτερικὰ τῆς προβλήματα στὴν περιοχὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ρουφάει τὸν ἐξιδανικευμένον Μαρξισμόν, ποὺ γίνεται πλέον ὁ τυραννικὸς κύριός τῆς καὶ τὴν κατεβυθίζει, ἄβου-

 λη) στὸς θεοσκότεινους δρόμους τῆς ἀναρχίας καὶ τοῦ «νομίμου» πολιτικοῦ ἐγκλήματος.

Τὸν μῦθο τοῦ Μαρξισμοῦ, τὴν φτώχεια του, τὴν

ἀνικανότητά του νὰ ἐπιλύσῃ τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα, τὴν δαιμονικὴ φύσιν του, τὶς ἀντιφάσεις του, τὴν διάστροφη δομὴ του καὶ τὸ ἀναμενόμενον τέλος του ἐκθέτει καὶ σφυροκοπᾷ μετὰ πειστικότητά, μετὰ ἐπιστημονικὰ ἱστορικὰ, κοινωνιολογικὰ καὶ θεολογικὰ ἐπιχειρήματα ὁ γνωστὸς θεολόγος συγγραφεὺς καὶ μέλος τῆς Ἐδελφότητος «Σωτήρ» κ. Νικ. Βασιλειάδης σὲ ἓνα τόμον 700 σελίδων μετὰ τὸν τίτλον: «Τὸ λυκόφως τοῦ Μαρξισμοῦ».

Τὸ συνιστῶμεν ἐκθύμως καὶ εὐχόμεθα στὸν καλὸν φίλον πλούσιον τὸν μισθὸν του ἀπὸ τὸν Κύριον τοῦ Ἄμπελωνος, τοῦ ὁποῖου εἶναι ἀκαταπύνητος ἐργάτης.

ΡΑΙΟΤΑΤΗ ἢ ἔκδοσι τοῦ «Λειτουργικόν» ποὺ μάς ἔδωσεν ἡ Ἐδελφότης τῆς Καλύδης τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἀπὸ τὴν Σκήτην τῆς Ἁγίας Ἄννης, στὴ σειρά τῶν ἐκδόσεων κ' Ὀφελίμου βιβλίου» (Πατησίων 5, Ἀθήναι).

Πρόκειται γιὰ μιὰ τρίτη φωτοτυπικὴ ἔκδοσι ἀπὸ τὸ «Λειτουργικόν» τοῦ Μοσχοπούλου τοῦ 1891, στὴν ὁποῖαν προστεθήσαν καὶ ὡδὲς ἀπὸ τὶς Ἐκδοθῆεις νεωτέρων Ἁγίων, ποικιλημῆνη μετὰ ὡραία κοσμήματα ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν διακοσμητικὴν καὶ μετὰ ἀρκετὰς ὀλοσελίδες βυζαντινῆς Εἰκόνης.

Εἶναι ἓνα χρησιμώτατον λειτουργικὸν βιβλίον γιὰ τὶς ἱερὰς Μονὰς καὶ τοὺς ἱερούς Ναοὺς, ὅπου μελωδοῦνται τὰ μεγαλεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως μετὰ τὴν θεῖα Ὑμνογραφία μας.

ΒΙΒΛΙΟΝ κυρίως ἐσχατολογικὸν εἶναι τὸ πῶνημα τοῦ ἀρχιμανδρίτου π. Ἀρσενίου Κομπούγια μετὰ τὸν τίτλον «Σημεῖα τῆς συντελείας τοῦ κόσμου». (Ἀθήναι 1978, σελ. 83).

Πρόκειται γιὰ μιὰ μελέτη ποὺ ἀποβλέπει στὴν ἐρμηνεία τῆς συγχρόνου παγκοσμίου καταστάσεως καὶ μιὰ ἀπάντησιν στὸ ἐρώτημα: πότε θὰ ἔλθῃ τὸ τέλος τοῦ κόσμου; Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἐπανέρχεται κατὰ καιροὺς ἢ ὑπὸ μορφήν περιεργείας ἢ ὑπὸ τὴν πίεσιν κοσμογονικῶν γεγονότων.

Ὁ σ. φαίνεται ὅτι δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα ἀναμονῆς, ἐν ἐργηθόσει, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ προχωρεῖ μάλλον σὲ προσδιορισμοὺς χρονικοὺς. Ἀντιτιθέμενος στὶς χιλιαστικὰς προσδοκίαις περὶ «μεσοβασιλείας», ποὺ υἱοθετοῦν πολλοὶ τῶν Ὁρθοδόξων, ἀποκλίνει μάλλον στὴν ἀποδοχὴν ταχείας ἐλεύσεως τοῦ τέλους τοῦ κόσμου.

Ἄλλὰ ἡ Ἐκκλησία ψάλλουσα κατὰ τὸ καθημερινὸν μεσουκτικὸν τὸ τροπάριον: «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός...», ὑπενθυμίζει κυρίως τὸ τέλος ὄχι μόνον τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐκάστου, ποῦ ὑπόκειται ἀνά πασάν στιγμὴν στὸν θάνατον.

Ἐπομένως ποιὸ νόημα ἔχει ὁ χρόνος τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, ὅταν γιὰ ἕκαστον συντέλεια εἶναι ὁ θάνατός του; "Ὅταν οἱ Ἀπόστολοι ἐρώτησαν τὸν Κύριον μετὰ τὴν ἀνάστασή Του: «Κύριε, εἰ ἐν χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ;», ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀπήντησε κατὰ τρόπον ποῦ ἐσήμαινε: μὴ ἐρευνᾶτε τέτοια ἀνωφελῆ γιὰ τὴν σωτηρία σας θέματα.

Πρὸς τι λοιπὸν ἡ δαπάνη χρόνου καὶ νοῦ;

Σωτ. Καραθάνος.

Ε ΤΟΝ τίτλον «Τοῦ Βουνοῦ καὶ τοῦ Κάμπου» ἐδημοσίευσεν σὲ ἕνα μικρὸν τεύχος 72 σελίδων διδακτικὸς θρύλος μὲ ἱστορικὸν πυρῆνα, ἀπὸ τὴν Θεσσαλικὴν Λαογραφίαν, ὁ φίλος ποιητῆς καὶ καλὸς δημοσιογράφος καὶ χριστιανὸς κ.

Πρόκειται γιὰ μίαν ἐνασχόληση σὲ στιγμὲς εὐλαβείας καὶ νοσταλγίας τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του, ἀφοῦ ἐγράφησαν «σὲ ὄρες περισυλλογῆς στὴ μονὴ Θαψανῶν τῆς Πάρου, στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμῆ στὴ Χαλκίδα...».

Εὐχόμεθα στὸν ποιητὴ βαθυτέρα πρόσβαση στὸν κῶρον τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικῆς ἐμπειρίας.

θ.μ.δ.

ΓΙΑ ΝΑ ΛΑΜΨΟΥΝ ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

→ ἀπὸ σ. 27

προκαλοῦσεν ἡ αὐθαίρετη ἐπέμβαση τοῦ Ἐπισκόπου, ἡ ὁποία τοὺς ματαίωνε τὶς καλὰς προσπάθειές των.

Βέβαια αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπόλυτον. Γιατὶ καὶ Ἐπίσκοποι φιλομόναχοι δὲν ἔπαυσαν νὰ ὑπάρχουν ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτοδιοίκηση τῶν μονῶν προϋποθέτει μοναχοὺς μὲ ὑψηλὸν πνευματικὸν ἦθος. Διαφορετικὰ τὸ αὐτοδιοικητὸν, ἀντὶ νὰ εἶναι μέσον αὐτοδυνάμου πνευματικῆς δράσεως, ἀποβαίνει πηγὴ πολλῶν ἀτόπων.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ πραγματικότης εἶναι αὐτὴ καὶ ἡ φροντίδα μας εἶναι πῶς νὰ διασωθοῦν, ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποῦ τὰ κυκλώνουν, τὰ σεβάσματα μετεωρίτικα μοναστήρια, δὲν ὑπάρχει καλλίτερη λύση ἀπὸ τὴν συνοδικοποίησίν τους.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας, θὰ πρέπει νὰ θεωρήσῃ τὸ μοναδικὸν μοναστικὸν κέντρον, ποῦ ἀπέμεινε στὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσία τῆς, μὲ αἴσθημα εὐθύνης καὶ ἀγάπης, ὡσάν τὰ ἱεροσόλυμα ἢ τὸ Σινᾶ τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ γίνῃ ἀντικείμενον τῆς

στοργῆς τῆς.

Τέτοια μεγάλα καὶ βαρῦτιμα ζητήματα ἀπαιτοῦν συλλογικὴ εὐθύνη καὶ προσπάθεια. Δὲν ἀνήκουν στὴν ἀνεπαρκῆ, πολλὰκις, φροντίδα ἐνὸς Ἐπισκόπου, ἀλλὰ στὸ σύνολον τῆς Ἐκκλησίας Νομίζομεν δέ, ὅτι μὲ τὴν λύση τῆς συνοδικοποίησεως τῶν Μετεώρων, ἀπαλλάσσεται, ἔτσι καὶ ὁ ἅγιος Τρίκκης ἀπὸ τὶς κατὰ καιροὺς ἐνοχλήσεις ποῦ ὑφίσταται, ἐνῶ δὲν βλέπει παράλληλα κέρδη πνευματικὰ ἀπὸ αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ λαχόντος αὐτῶν θεοῦ ποιμνίου του.

Ὁ κόσμος ὀλόκληρος θὰ ἐλεεινολογῇ τοὺς Ἕλληνας Χριστιανοὺς καὶ τοὺς ποιμένας των, ὅσο θὰ βλέπῃ τὴν ἐρήμωση καὶ ἐγκατάλειψη στὴ φθορὰ τοῦ χρόνου καὶ στὴ βουλμία τῶν ἀρχόντων τοῦ κόσμου τούτου» τὰ πανσεβάσματα καὶ ἀνεπανάληπτα μοναστήρια τῶν Μετεώρων. Ἐχομεν ἀνάγκη νὰ ἀνασυντάξωμεν τὶς πνευματικὰς δυνάμεις μας καὶ νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν ἀσθενούσαν φιλοτιμίαν μας. Ὅλον τὸ βάρος τῆς εὐθύνης πέφτει ἐπάνω εἰς αὐτὸ ποῦ ὀνομάζομεν Ἐκκλησίαν, δηλαδὴ Κλῆρον καὶ Λαόν.

θ.

Ο ΓΕΡΩΝ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΑΠΟΙΟΣ καλός ἐν Χριστῷ ἀδελφός μᾶς κατηγόρησε δημόσια, δι' ἀδικήσαμε τὸν μακαρίτην Γέροντα Ἱερώνυμον μὲ τὴν διβλίσκορσία μας σὺ δὲ μὴ ὄντιον διβλίον

τῆς σεμνοτάτης δ. Σωτ. Νούση. Συγκριμένα κακίζόμεθα γιατί χαρακτηρίσαμε τὸν δοιοῦμενον δοκητὴν ὡς σχισματιανόν.

Σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία τῆς ἁγιοπάτερης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἀποτελοῦμε ταπεινά μέλη, σχισματικός εἶναι κάθε ἕνας ποῦ ἀποκόπτει τὶς ἐκκλησιαστικὰ σχέσεις του («τὴν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον κοινωνίαν») μὲ τὰ λοιπὰ μέλη γιὰ «ἰδίαιμες διαφορὰς».

Δηλαδή ἐνῶ ὑπάρχει κοινὴ πίστη σὲ ὅλα, χωρίζεται κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἐξ ἀφορμῆς ζητημάτων, ποῦ δὲν ἄπτονται τῆς οὐσίας τῆς πίστεως καὶ ποῦ δὲν λείπουν ἀπὸ καμμίαν ἐπιποχὴ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀποκοπὴ στὴν περίπτωσιν τοῦ Ἱερωνύμου, ἔγινε γιατί ἡ 10 τοῦ ἰάδε μηνὸς ὀνομάσθηκε 23. Καὶ ὅσοι δὲν εἶχαν γνώσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, μεγαλοποίησαν τερατωδῶς τὴν μετονομασίαν, τὴν συνήρησαν, κατὰ φαντασίαν, μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν καί, σκανδαλισθέντες, ἀπεκόπησαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἱκανοποίησιν, δι' ἐμμένον σὲ πάτρια!

Σὲ τέτοιες καταστάσεις ἀνωμαλίας ὠρινομένοι εὐρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ πραγματοποιήσουν κάποιους ἄνομους πότους τῶν,

ὅποτε τὸ σχίσμα στερεώνεται καὶ ἀναπτύσσεται ἀπέραντη φιλολογία γύρω ἀπὸ τὸ... ἴποτε. Καὶ ὁ ἀπλοϊκός, ποῦ ἀπὸ τὴν κατὰστασὴν του δὲν εἶναι σὲ θέσιν νὰ διακριθῇ τοὺς «πλανῶντας καὶ πλανωμένους» παρασύρεται σὲ σκολίους δρόμους πλήρεις σκότους.

Στὴν κατηγορίαν τῶν τελευταίων, βέβαια, δὲν ἀνήκει ὁ μακαρίτης Ἱερώνυμος. Δέσμιος συναισθηματικά μὲ τὸ παρελθόν του καὶ νομίζοντας δι' εὐαρεστῆ τὸν Θεὸν ἀποκοπιόμενος ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, διακόπτει τὶς σχέσεις του πρὸς τὸν «οἰκεῖον Ἐπίσκοπον» καὶ ἐντάσσεται σὲ παρασυναγωγές, ἀδιαφορῶντας ἂν τὶς παρασυναγωγές συγκροτοῦσαν καιροσκόποι τινὲς καὶ ἕνας μικρὸς ἀριθμὸς ἀπλοϊκῶν χριστιανῶν, ἐνῶ στὴν «καινοσημῶσαν» Ἐκκλησίαν παραμένον ἄνετα τὰ ἐκατομμύρια τῶν Ἐπισκόπων, θεολόγων, καθηγητῶν, ἐπιστημόνων καὶ εὐλαβεσιότων Χριστιανῶν. Καὶ ἀκόμη, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ εὐρίσκειται σὲ πληρῆν κοινωνίαν μὲ ὅλες τὶς Τοπικὰς Ἐκκλησίες καὶ τὰ Πατριαρχεῖα εἴτε συνεπορευόνοιο στὴν μετονομασίαν, εἴτε ἐώρταζαν μὲ τὸ λεγόμενον παλαιόν.

Λοιπὸν ἂν κανεὶς δὲν ψέγη τοὺς ἀπλοϊκοὺς Χριστιανούς λόγῳ τῆς ἀμαθείας τῶν, ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ἐπισημανθῇ ἡ σχισματικότης ἱερομονάχου σὺν τὸν Ἱερωνύμον, ποῦ τὸν ἐμφανίζον ὡς ἅγιον καὶ ἀπλανῆ διδάσκαλον, χωρὶς νὰ κινδυνέσῃ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν εὐρυνησὴ τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη χάσματος, ποῦ ἀνοίξε τὸ σχίσμα.

Ἐπισημάναμε τὸν κίνδυνον τῆς δοιοποιήσεως τοῦ π. Ἱερωνύχου, ὅχι διὰ νὰ κατηγορήσωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ προφυλάξωμεν ἀπὸ τὸ σχίσμα τοῦ παλαιοσημερολογι-

τισμοῦ τοὺς ἀπλοῖκους ἀδελφούς μας. Καὶ ὄχι μόνον αὐτούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνετώτερους, ἀφοῦ ὁ ἴδιος δοιώθηκε μέσα στὶς παρασυναγωγὰς καὶ συνιστᾷ μὲ τὸ κῦρος του: «Κόρη, νὰ γίνῃς παλαιοημερολογίτισσα»!

Αὐτὴν τὴν εὐθύνην αἰοθάνηκα καὶ ὅταν τὸ βιβλίον αὐτὸ τῆς καλῆς δ. Νούση μου ἐδόθη χειρόγραφον. Καὶ ἐνῶ ἔδειξα ἐνδιαφέρον νὰ βοηθήσω στὴν κατὰ τὸ δυνατὸν βελτίωσίν του, συνέστησα στὸν φίλον μου ἐκδότῃ κ. Παπαδημητρίου νὰ μὴ τὸ ἐκδώσῃ, ὅπως καὶ μὲ ἄκουσε, ἀκριβῶς γιὰτὶ θὰ προκαλοῦσε, τὸ ὀλιγώτερον, σύγχυση μεταξὺ τῶν πιστῶν.

Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι, ὅτι καὶ διακεκριμένος καὶ εὐλαβῆς θεολόγος, ποὺ φέρεται ὡς ἐνθαρρύνων τὴν ἐκδόσὴν του, ἐκ τῶν υἱτέρων συνεφώνησε μὲ τὰς ἀπώψεις μας. Ἐπομένως ἄς ἰσχυράσουν οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ ποὺ μᾶς κατηγοροῦσαν γιὰ «θασκαλίαν». Ἡ σεμνοτάτη συγγραφεὺς γνωρίζει τὴν προθυμίαν ποὺ ἐπέδειξα νὰ συνεισφέρω στὴν βελτίωσιν τοῦ ὑπὸ ἐκδόσῃ βιβλίου τῆς, ὅπως θυμᾶται καὶ τὴν ἐπίμονη σύστασίν μου νὰ μὴ ἐκδώσῃ ἀκριβῶς γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἤδη ἀνέφερα.

Ἄν ὁ Κύριος διαφορετικὰ ἔκρινε τὸν ἀγωνιστὴν ἱερομόναχον, αὐτὸ σχετίζεται

μὲ τὰς ἀδύσους τῶν κριμάτων Του. Ἐμεῖς ὅμως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμμορφωνώμεθα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ὅπως μάλιστα γράφω σὲ ἀπάντησίν μου στὸν φίλον κ. Μπατιστῆιον διὰ τῆς ἐφημ. Ο.Τ., σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, «δὲν πρέπει νὰ ἀκολουθῶμεν δοιωμένους πως — δηλαδὴ μετέχοντις ποιᾶς τινος χάριτος — διὰν δὲν «ὀρθοδοποῦν τῇ πίστει», «κᾶν νηστεύουν, κᾶν παρθενεύουν, κᾶν σημεῖα ποιοῦν...».

Ἐὰν κάμνω λάθος, θὰ ἤμουν ἐγγνώμων ἐὰν μοὶ ὑπεδεικνύετο. Τὸ ὅτι μέχρι σήμερα δὲν ἐσκόλεσαν οἱ παλαιοημερολογίται δημοσίως τὴν μνήμην τοῦ μακαρίου, οὐδεὶς δύναται νὰ βεβαιώσῃ τί θὰ γίνῃ αὐτοῖον, ἐνῶ ἤδη οἱ πλανώμενοι ἀδελφοὶ σιερωάνονται στὴν πλάνην των μὲ τὸ βιβλίον, ποὺ τοὺς προσέφεραν οἱ «αἰρετικοί», οἱ «σχισματικοί», οἱ «εἰσερημένοι χάριτος»! Ἀστυγχῶς μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀστυγχεῖς εἶχε κοινωνίαν ἐν τοῖς μυστηρίοις ὁ Γ'. Ἰερώνυμος, ὅστις ἀστυγχῶς δι' αὐτὸν καὶ δι' ἡμᾶς, δὲν κατώρθωσε «νὰ ξεπεράσῃ τὸν παλαιοημερολογισμὸν», κατὰσταθῆς κοινωνός του μέχρι θανάτου». Καὶ τὸ ὀχίσμα κηρύττει ἤδη καὶ νεκρός διὰ τοῦ βιβλίου.

δ.μ.δ.

« Το ἅγιον Μανδύλιον »

ΣΟΦΙΑΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

12/18

ΕΘΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ
ΑΡΧΙΒΕΙΟΝ

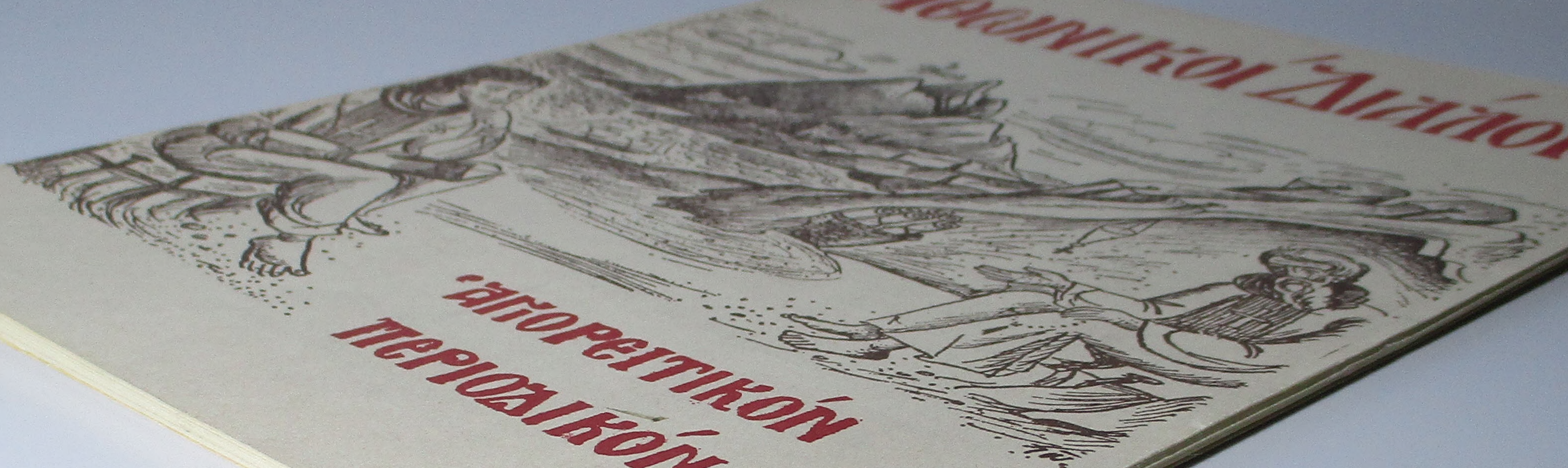

1955

СОВЕТСКИЙ
СОЮЗ

СОВЕТСКИЙ
СОЮЗ

Παρασκευαστικά Ζωοφάρμακα

Παρασκευαστικά
Περιοδικόν

65
—
66